

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2010 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tomáš Vrábel

Historie československé a české hokejové reprezentace

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Anna Huliciusová

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2010 – 2013

BACHELOR THESIS

Tomáš Vrábel

History of the Czechoslovakian and the Czech national hockey team

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Mgr. Anna Huliciusová

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 12. března 2013

Tomáš Vrábel

Poděkování

Rád bych poděkoval za vedení bakalářské práce a odbornou pomoc při jejím zpracování paní Mgr. Anně Huliciusové a dále historikovi Miloslavu Jenšíkovi za konzultace ohledně hokejových událostí z minulosti.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá historií československého a českého reprezentačního ledního hokeje v kontextu se společenskými a politickými událostmi. Mapuje období od roku 1908, k němuž se datují počátky českého hokejového svazu, až do zimních olympijských her v japonském Naganu roku 1998, které čeští hokejisté vyhráli. Text je veden chronologicky a jsou vybrány momenty hokejové historie, které ovlivnily nebo byly ovlivněny politickými či společenskými událostmi.

Klíčové pojmy

Český hokejový svaz, hokej, Mezinárodní hokejová federace, mistrovství Evropy, mistrovství světa, NHL, olympijské hry, politika, reprezentace, společnost.

Annotation

This Bachelor's Thesis is focused on the history of the Czechoslovakian and the Czech national ice hockey team in the context of social and political events. The Thesis describes the era from 1908, when the Bohemian Ice Hockey Association was founded, until the end of the 1998 Olympic Winter Games, when the Czech ice hockey team won the gold medal. This Thesis, which is organized in chronological order, summarizes selected moments of the ice hockey history that influenced, or were influenced by, political and social events.

Key words

Czech hockey union, European Championship, hockey, International Ice Hockey Federation, national team, NHL, olympic games, policy, society, world Championship.

OBSAH

ÚVOD	9
1 POČÁTKY REPREZENTACE	11
1.1 Založení svazu.....	11
1.2 První turnaj.....	12
1.3 Poprvé mistry Evropy	15
1.4 Postavení hokeje ve společnosti na začátku 20. století.....	16
2 MEZIVÁLEČNÉ OBDOBÍ	19
2.1 První zimní olympijské hry.....	19
2.2 Šíření hokeje na Slovensku	20
2.3 Štvanice otevřena	21
3 DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA	22
3.1 Počet klubů rostl.....	23
4 LETECKÁ HAVÁRIE Z ROKU 1948	26
5 VYKONSTRUOVANÝ PROCES S MISTRY SVĚTA	28
5.1 Role Vladimíra Zábrodského	30
6 ZAČÁTKY SOVĚTSKÉ REPREZENTACE	32
6.1 Studená válka a Série století	34
7 NORMALIZACE	37
7.1 Útok na Aeroflot	38
7.2 Mistrovství světa v Praze 1972	40
8 ODHODY HRÁČŮ DO ZAHRANIČÍ	42
9 REVOLUCE	45
9.1 Československá liga	45
9.2 Porevoluční reprezentace	46
10 OLYMPIJSKÝ TURNAJ V NAGANU	48
10.1 Rekordní televizní sledovanost	49

10.2 Oslavy v Praze.....	50
ZÁVĚR.....	52
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	54
SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK.....	58
SEZNAM PŘÍLOH.....	59

ÚVOD

Cílem této bakalářské práce je souhrn a analýza českých a československých hokejových událostí, které měly politický či společenský přesah. Hned na úvod se nabízí otázka, proč jsem zvolil právě toto téma. Námět jsem si vybral i proto, že jsem sportovním redaktorem deníku Lidové noviny a zpravodajského serveru Lidovky.cz se specializací na hokej. Sport ale obecně patří k mému životnímu stylu a nespočtu dalších lidí po celém světě.

Hokej je rychlý, kontaktní a týmový sport, který vznikl v Kanadě. Na českém území se na začátku dvacátého století uchytil rychle, ačkoliv klimatické podmínky nebyly nejpříznivější. Rozhodujícím faktorem však byly úspěchy české reprezentace. Česká republika (resp. Československo) byla vždy hokejovou velmocí. I když nemá největší hráčskou základnu, dokáže vychovat hokejisty světových kvalit a být velkým favoritem téměř na každém významném turnaji. Česká hokejová reprezentace za dvacet let své existence získala dvanáct medailí na mistrovství světa (šest zlatých, jednu stříbrnou a pět bronzových) a dvě na olympijských hrách (zlato a bronz). Připomínám to pro zdůraznění úspěchů českého hokeje, v této bakalářské práci však nejde jen o sportovní výsledky, nýbrž také o přesah hokeje do jiných oblastí. Účastní-li se český národní tým závěrečné fáze světového šampionátu nebo olympijských her, je běžné, že se lidé shromažďují v centru měst, kde na velkoplošných obrazovkách, nebo v přilehlých restauracích a kavárnách sledují rozhodující zápasy. Taková je oblíbenost tohoto zimního sportu mezi českými občany.

Hokej patří spolu s fotbalem v České republice mezi nejrozšířenější sporty a jeho historie sahá až do devatenáctého století. Proto bylo mým cílem sledovat vývoj hokeje od počátků až na vrchol popularity ve společnosti, jejíž nálady se odrážely v hokejovém dění, a proto se do hokeje promítala i politika. Ta nejvíce hokej ovlivňovala v komunistickém režimu, který v Československu vládl od února 1948 do listopadu 1989.

Při zpracování práce jsem čerpal z informací, které jsem získal díky svému zaměstnání. Jde především o pohovory s hráči, funkcionáři či pamětníky. Dalším zdrojem byly filmové dokumenty, dále zejména knihy historika Miloslava Jenšíka a někdejšího hokejisty a předsedy Českého svazu ledního hokeje Karla Guta. Jinak jsem pracoval téměř se všemi významnými knihami o historii českého hokeje. Podstatnou složkou pramenné základny byl i tisk, který jsem vybíral podle jeho nákladu a zaměření. Abych pracoval s co nejširším spektrem novin, zvolil jsem Československý sport a později Sport, Rudé právo, Lidové noviny a Národní listy. V práci jsem tak využíval odbornou metodu: kritiku primárních a sekundárních pramenů.

1 POČÁTKY REPREZENTACE

První zpráva o ledním hokeji se v médiích českých zemí datuje k roku 1894, kdy časopis Sportovní obzor vydal článek s titulkem Míč ledový čili hockey.¹ Až do roku 1909 se v českých zemích však hrál bandy hokej. Sice na ledě, ovšem hřiště bylo spíše fotbalových rozměrů, nastupovaly proti sobě až jedenáctičlenné týmy a místo puku se hrálo s míčkem.²

Průkopníkem hokeje, ale i dalších sportů, byl syn úspěšného pražského obchodníka Josef Rössler-Ořovský. V roce 1892 vyjel na stáž do francouzské Paříže, kde se s hokejem seznámil. Do Prahy poté přivezl dlouhou hůl i míček a hokej praktikoval na Vltavě, nový sport nikoho zprvu ale příliš nezaujal. Teprve na začátku 20. století se v českých zemích začaly hrát zápasy podle stanovených pravidel - s rozhodčími, které navštěvovali i diváci.³

1.1 Založení svazu

Český svaz hockeyový (ČSH) vznikl v roce 1908, kdy mezinárodní liga (LIHG), nyní Mezinárodní hokejová federace (IIHF), jako pátého členu přijala Čechy. Rok předtím se o vstup do mezinárodní organizace pokoušel Josef Gruss, ale povedlo se to až funkcionáři Slavie Praha Emilu Procházkovi. Dne 28. října 1908 zaslal spolkům v českých zemích toto vyjádření.⁴

„Výkonný výbor přípravného svazu hokejové doporučuje vzhledem k utvářejícím se mezinárodním poměrům vytvoření samostatného svazu hockeyového a svolává za tím účelem schůzi všech interesentů na den 6. listopadu 1908 na 8. hod. večerní do kavárny

¹ Míč ledový, čili hockey, *Sportovní obzor*. Praha: 1894, roč. 2, č. 12.

² PACINA, V. *Náš hokej*, s. 13. Praha: Olympia, 1983. ISBN: 27-025-83.

³ JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*, s. 26. Praha: XYZ, 2011. ISBN: 978-80-7388-090-3

⁴ STRÁNSKÝ, J. ONDROUŠEK K. *Historie československého a českého hokeje 1908-1999*, s. 9. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN: 80-7021-308-6.

„U Karla IV.‘. Prosíme proto, by sl. Váš klub 2 delegáty, opatřené plnou mocí, jakož i eventuálním návrhem příštích stanov této korporace, jich zadání v nejbližších dnech nutným se jeví, do této schůze lask. vyslal.“⁵ Ke konečné dohodě došlo 13. ledna 1909 a prvním předsedou se stal Jaroslav Potůček, známý rychlobruslař.

Na přelomu 19. a 20. století vznikaly v českých zemích různé spolky a výjimkou nebyly ani ty sportovní. Českou společnost pobouřilo to, že se Rakouský fotbalový svaz postaral o to, aby byl ten český vyřazen z Mezinárodní fotbalové federace. To se definitivně uskutečnilo v roce 1908 a čeští fotbalisté tak nemohli nastupovat k mezinárodním zápasům.⁶

Zakladatelé českého hokejového svazu byli pod časovým i politickým tlakem. Založení spolku bylo nezbytné pro to, aby se čeští hokejisté mohli zúčastnit mezinárodního turnaje v Berlíně. *„V říjnu 1908 vyzval časopis Sport a hry veřejnost k subskripci na vyslání českého mužstva do Berlína k mezinárodnímu turnaji v hokeji s destičkou. Hru jsme zatím neznali, u nás se hrálo na ledě s bandy míčkem, ale účast na turnaji by byla měla velký význam. Jednak sportovní - mělo se tam jednat i o mezinárodní organizaci hokeje, ale hlavně politický. Start českých hokejistů v Berlíně v době bojkotu českého fotbalu by jasně ukázal směšnost protičeského boje v jednom sportu, když v jiném sportu se cizina o účast českých sportovců přímo uchází.“⁷*

Z účasti českých hokejistů v Berlíně nakonec sešlo z ekonomických důvodů. Do prvního turnaje tak vstoupili až o čtyři měsíce později ve francouzském Chamonix.

1.2 První turnaj

Hráči si vydaje na turnaj ve Francii, který se odehrál v pouhých dvou dnech na konci ledna 1909, museli platit sami. Do poslední chvíle se ovšem nevědělo, kdo Čechy

⁵ VLK, G. GUT, K. *Zlatá kniha hokeje*, s. 16. Praha: Olympia, 1978. ISBN: 27-02078.

⁶ VLK, G. GUT, K. *Zlatá kniha hokeje*, s. 20. Praha: Olympia, Praha 1978. ISBN: 27-02078.

⁷ VLK, G. GUT, K. *Zlatá kniha hokeje*, s. 7. Praha: Olympia, Praha 1978. ISBN: 27-02078.

bude reprezentovat. Nakonec všichni pražští akademici, kteří účast přislíbili, dorazili. Až v dějišti šampionátu ale zjistili, že jejich výstroj neodpovídá vybavení soupeřů. V Čechách hráli jenom s míčkem a rovnými hokejkami, až v Chamonix poznali tehdejší puk. Správné hokejky koupili na místě, hokejovou výzbroj ale nesehnali, a tak nastoupili v tom, co si přivezli z domova: ve slávistických dresech s červenou pěticípou hvězdou na hrudi.⁸

A české hráče překvapily i regule kanadského hokeje, podle nichž se hrálo. „*Novinkou byla pro nás některá pravidla, například hra za brankou. Byl jsem zcela vyveden z míry, když najednou soupeř zarejdl za brankou a píšťalka rozhodčího zůstala němá. I byly pro nás bylo nezvyklým obřadem. Napřed se muselo třikrát seknout holí do ledu a třikrát do soupeřovy hole a teprve potom se směl rozehrát puk,*“ vzpomínal Gruss.⁹

I když Procházka předem mluvil o tom, že titul je samozřejmostí, opak byl pravdou. Český tým na turnaji prohrál všechny čtyři zápasy: s Francií 0:1, se Švýcarskem 2:8, s Belgií 1:4 a s Anglií 0:11. První vítězství přišlo až při zpáteční cestě ve švýcarském Les Avants, kde Češi porazili tamní Skating Club 3:0. Sedmičlenná sestava - Josef Gruss, Jan Fleischmann, Bolča Hammer, Ctibor Malý, Jan Palouš, Jaroslav Jarkovský a Ota Vindyš - tak byla oslavována v Čechách i v zahraničí. V jednom utkání za Grusse zaskočil i Antonín Puček, ale jelikož se zranil, opustil dějiště turnaje předčasně. „*Tak vznikla generace mušketýrů, pražských vysokoškoláků z majetnějších rodin, kteří v počátcích reprezentovali český hokej.*“¹⁰

⁸ JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*, s. 34. Praha: XYZ, 2011, ISBN: 978-80-7388-090-3.

⁹ GUT, K. PRCHAL J. *Český hokej 1909/2003*, s. 19. Praha: Olympia, 2004. ISBN: 80-7033-813-x.

¹⁰ VLK, G. GUT, K. *Zlatá kniha hokeje*, s. 23. Praha: Olympia, 1978. ISBN: 27-02078.

Obrázek 1: Český reprezentační tým na turnaji v Chamonix roku 1909

Zdroj: JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*. s. 35. vyd. Praha: XYZ, 2011. ISBN: 978-80-7388-090-3.

Pochvalu si po prvním utkání v Chamonix vysloužili i od předsedy LIHG Louise Magnuse. „*Po tom, co jste ukázali jako úplní nováčci, jsem si jist, že budete jednou hrát v ledním hokeji významnou úlohu.*“¹¹

Reprezentační mužstvo začalo po návratu s osvětou o kanadském hokeji v Čechách a v polovině února se uskutečnilo první mistrovství republiky českých zemí v kanadském hokeji. Bandy hokej s míčkem tak byl na ústupu.¹²

¹¹PACINA, V. *Náš hokej*, s. 13. Praha: Olympia, 1983. ISBN: 27-025-83.

¹²SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K. *Kniha o československém hokeji*, s. 27. Praha: Olympia, 1969. ISBN: 27-029-69.

1.3 Poprvé mistry Evropy

Jelikož turnaj v Chamonix sklídil na mezinárodní úrovni úspěch, LIHG v roce 1910 uspořádala první mistrovství Evropy. Češi se jej kvůli nedostatku financí nezúčastnili, rok poté už však na šampionátu v Berlíně nechyběli. Přesto hráči neměli ekonomické zázemí a výdaje si museli znovu uhradit sami.

Přípravou pro ně bylo utkání v Praze s kanadským studentským týmem Oxford Canadians. Slavii porazil 12:0, o den později českou reprezentaci 4:0. Konfrontaci s kanadským hokejem tak poprvé zažili hráči, fanoušci i novináři.¹³

Přilákat celek Oxfordu ale nebylo pro Čechy snadné z finančního ani morálního hlediska. Nakonec byla prohra 0:12 s kanadskými hráči přijata.¹⁴

Ostatní země berlínského mistrovství - Německo, Belgie a Švýcarsko - však měly na tréninky před turnajem daleko lepší podmínky. *„Domáci měli výhodu prostředí a za favority platili právem. Jen v Berlíně měli k dispozici tři umělé ledové plochy, což také na jejich bruslení bylo patrné. Trénovali už od listopadu. Belgičané hráli v antverpské hale, Švýcaři ve velehorských střediscích na kvalitním přírodním ledě a hlavně s dobrými partnery. Naštěstí i u nás v lednu mrzlo, takže tři týdny bylo možné denně bruslit.“*¹⁵

Český tým nakonec v turnaji vyhrál všechny tři zápasy a se skóre dvaceti vstřelených a jediné inkasované branky se stal mistrem Evropy. Takový úspěch Čechy sjednotil a z hokejistů se stali oslavovaní hrdinové.

„Když v neděli odpoledne 16. února 1911 vjížděl berlínský rychlík do prostor pražského nádraží, stály tam stovky nadšených Pražanů. Potlesk a bouřlivé volání pozdravily Jirkovského, který mával z okna dojíždějícího vlaku stříbrným pohárem mistrů. Pak jej od něho převzal Emil Procházka a obřadně sestoupil na nástupiště, kde stáli delegáti Svazu a sportovních ústředí, v čele s místopředsedou ČSH Růžičkou a dr. Grussem. Končilo se zpěvem národní hymny, pokud to hrdla sevřená dojetím dovolovala. Další stovky diváků stály před nádražím a znovu všichni chtěli vidět

¹³ VLK, G. GUT, K. *Zlatá kniha hokeje*, s. 23. Praha: Olympia, 1978. ISBN: 27-02078.

¹⁴ LAUFER, J. *Hokej, můj osud*, s. 31. Praha: Mladá fronta, 1960.

¹⁵ VLK, G. GUT, K. *Zlatá kniha hokeje*, s. 25. Praha: Olympia, 1978. ISBN: 27-02078.

*vzácnou mezinárodní trofej. Pak teprve mohli hráči nasednout do vozů a rozjet se k domovům.*¹⁶

Vstup českých hokejistů na mezinárodní scénu byl mimořádně úspěšný. Na prvním evropském šampionátu chyběli, z dalších tří tři vyhráli a na jednom skončili o skóre druhí. V žádném z deseti zápasů na těchto turnajích nepoznali přemožitele: osmkrát zvítězili a jen dvakrát se rozešli smírně. „*Když se naši hokejisté objevili na mezinárodní scéně, právě včas, aby ulomili hrot vídeňským útokům na svébytnost českého sportu, nemohl nikdo tušit, jakých vavřínů zakrátko dobudou!*“¹⁷

1.4 Postavení hokeje ve společnosti na začátku 20. století

Na počátku 20. století sportovci byli většinou z řad studentů, ti měli dostatek volného času. Hokej byl finančně náročnější než fotbal, tudíž ho nemohl hrát každý, ale šlechta považovala sport za něco podřadného, a tak se kromě studentů hokejisté formovali z řad lékařů, úředníků, právníků a dalších profesí, které měly přesně danou pracovní dobu. Výběr z těchto vrstev si hledal příležitosti, jak se zabavit a sport byl vhodným vyplněním času.¹⁸

Hokej byl v Čechách i v celé Evropě spíše doplňkovým sportem. Však také až do roku 1914 byly členy LIHG jen svazy z Čech, Velké Británie, Švýcarska, Švédska, Belgie, Lucemburska, Německa a Rakouska. Ani tak se na žádném mistrovství před 1. světovou válkou nesetkaly všechny země LIHG. Na šampionát v Praze roku 1912 dorazily jen dva zahraniční týmy: Rakousko a Německo. Výběr Čech nakonec oslavil obhajobu titulu. Rakousko ale nebylo oficiálním členem LIHG a po protestu Německa byl šampionát anulován.¹⁹

¹⁶ SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K. *Kniha o československém hokeji*, s. 31. Praha: Olympia, 1969. ISBN: 27-029-69.

¹⁷ JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*, s. 172. Praha: XYZ, 2011, ISBN: 978-80-7388-090-3.

¹⁸ STRÁNSKÝ, J. ONDROUŠEK, K. *Historie československého a českého hokeje 1908-1999*, s. 9. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN: 80-7021-308-6.

¹⁹ ŠTALMACH, D. *Historie MS a ME v hokeji v České republice*, s. 7. Brno: Computer Press, 2004. ISBN: 80-251-0157-5.

Národní listy vystoupení českých hokejistů na domácím šampionátu vychvalovaly. „*Včerejšek byl úspěchem českého sportu hockeje, návštěva zápasu byla ohromná, ač na Letné teploměr ukazoval 14 stupňů zimy. Místodržitel král. Českého kníže Thun, jenž jest čestným hostem sportovních podniků, pojal v okruh své přízně i hokej na ledě a navštívil včerejší zápas.*

Ač obecnost byla nanejvýš rozechvěna, ač nejedna situace na hřišti toto rozčlenění ještě stupňovala, mohli se Berlínští přesvědčiti, že tlachy, rozšířené v jisté části německého tisku, ba i soukromně o českém obecnstvu, jsou plně bez podstaty, a že Praha má 300-400 lidí, kteří nejen dovedou pro sportovní prožitky mrznout, nýbrž zachovají i v nejkritičtějších okamžicích kázeň.“²⁰

O prvním mistrovství Evropy v Praze a o české obhajobě titulu psaly i Lidové noviny, ačkoliv byly spíše politického a ekonomického zaměření.²¹

Jakýkoliv úspěch českých hokejistů byl od začátku spojován s pocitem národního sebeuvědomění. V postoji českého fanouška se odrážela například i touha po nezávislosti a samostatnosti českého národa. Z politického hlediska byl prvním velkým soupeřem výběr Německa. „*Důvody politických pozadí jednotlivých zápasů se měnily. První střetnutí s německou reprezentací se vinula v duchu posílení národního uvědomění, kdy hráči dodávali sebedůvěru národa svíraném habsburskou nadvládou a všudypřítomnou němčinou. O třicet let později se zápasy s německými hokejisty přiostrily kvůli nástupu Adolfa Hitlera k moci a vyvrcholily památným zápasem sehraným v roce 1938 v Praze, při němž nejen celý štvanický stadion, ale i zbytek národa bral vítězství nad reprezentací Německa jako pádnou odpověď na Hitlerovy štvavé projevy proti jediné demokratické zemi ve střední Evropě.*“²²

V období první světové války byl hokej v celé Evropě na úpadku a po jejím konci téměř zanikl. Byl ovšem zařazen do programu letních olympijských her v belgických Antverpách roku 1920, kde parta nadšenců odehrála turnaj, který byl díky

²⁰ LAUFER, J. Mistrovství Evropy. Hokej, *Národní listy*. 1912, roč. 52., č. 35., s.4.

²¹ Češi podruhé mistry Evropy v hokeji, *Lidové noviny*. 1912, roč. 20., č. 35., s. 5. ISSN: 1213-1385.

²² ŠTALMACH, D. *Historie MS a ME v hokeji v České republice*, s. 5. Brno: Computer Press, 2004. ISBN: 80-251-0157-5.

účasti zámořských celků o dvašedesát let později uznán za historicky první mistrovství světa. Češi získali bronz.²³

Vznik Československa měl pozitivní dopad na Československou obec sokolskou i na lední hokej. Svazy už nemusely usilovat o samostatnou reprezentaci a o členství v mezinárodních federacích. Lední hokej se ale na rozdíl od jiných sportů rozvíjel pozvolna a nárůst počtu jeho členů nebyl tak velký. Souviselo to i s tím, že například v Praze až do třicátých let chybělo umělé kluziště a hokejisté tak byli odkázáni na počasí. I tak byla československá reprezentace v Evropě i ve světě vnímána jako hokejová velmoc.²⁴

²³ STRÁNSKÝ, J. ONDROUŠEK, K. *Historie československého a českého hokeje 1908-1999*, s. 9. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN: 80-7021-308-6.

²⁴ GUT, K. PRCHAL, J. *100 let českého hokeje*, s. 26. Praha: AS press, 2004. ISBN: 978-80-903552-4-8.

2 MEZIVÁLEČNÉ OBDOBÍ

Po vzniku Československa se střešní hokejová organizace přejmenovala na Československý svaz hockeyový. O tento sport ale nebyl příliš velký zájem, a tak sdružoval jen pětadvacet klubů - včetně klubů bandy a pozemního hokeje. Proto došlo k rozdělení spolku: v roce 1921 vznikl Československý svaz kanadského hockeye (ČSSKH), ale kvůli neshodám byla pod vedením Karla Hartmanna o dva roky později zavedena Česká asociace kanadského hockeye, jež soupeřila s ČSSKH.²⁵

2.1 První zimní olympijské hry

Nesváry v hokejovém prostředí Československa bylo poznamenáno i vystoupení československé reprezentace na prvních zimních olympijských hrách v Chamonix roku 1924. „Československá obec sportovní, vedoucí organizace našich sportovních svazů, se před odjezdem do Chamonix pokoušela o smír mezi hokejisty. Ztroskotalo to však na neústupnosti dr. Hartmanna, jehož hokejový svaz žádal, aby se zřekl účasti na výpravě, což by prý prospělo její jednotnosti. Dr. Hartmann však na své účasti trval a s ním též jeho asociace. Smír se tehdy nezdařil a asociace rozhodla, že kromě dr. Hartmanna nepojedou na hry též hráči Karel Koželuh a Hamáček. Ze sparťanů se uvolil jet pouze Maleček.“²⁶

Tím byl tým oslaben a výsledkem bylo konečné páté místo na olympijském turnaji. S Kanadou navíc Čechoslováci prohráli rozdílem 0:30. Po takovém neúspěchu se československý výběr nezúčastnil nadcházejícího mistrovství Evropy v Miláně. Zároveň se musel připravit na domácí šampionát o rok později.

To, že by československý výběr na velkých turnajích po první světové válce chyběl, nebylo přípustné. Předchozí úspěchy a fakt, že se Československo

²⁵ STRÁNSKÝ, J. ONDROUŠEK, K. *Historie československého a českého hokeje 1908-1999*, s. 13. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN: 80-7021-308-6.

²⁶ SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K. *Kniha o československém hokeji*, s. 48. Praha: Olympia, 1969. ISBN: 27-029-69.

osamostatnilo, předem určilo, že reprezentace bude nadále obhajovat předválečné výsledky.²⁷

2.2 Šíření hokeje na Slovensku

Asociace a svaz se smířily koncem roku 1924, avšak kvůli počasí nebylo jisté, kde se 10. mistrovství Evropy odehraje, neboť celý prosinec byla v Praze obleva. Rezervní variantou byl rybník Jordán na Tábořsku, ale 5. ledna 1925, kdy se v Praze sjížděli první účastníci turnaje, ledovou plochu pokrylo několik centimetrů vody. Nakonec mistrovství hostilo Štrbské Pleso ve Vysokých Tatrách. Čeští hokejisté, aniž by ve třech zápasech inkasovali branku, vyhráli zlaté medaile.²⁸ První Slovák se však v československé reprezentaci objevil až ve čtyřicátých letech a byl jím Ladislav Troják.

Vynucené přesunutí mistrovství Evropy 1925 z Čech na Slovensko se ukázalo pro další rozvoj hokeje jako důležitý faktor. Slováci hokej moc neznali, lepší klimatické podmínky a úspěch na turnaji mu však pomohly k expanzi na toto území. Na konci dvacátých let 20. století už svaz sdružoval pětadvacet týmů a roku 1931 vznikla Československá liga kanadského hockeye.

„Lední hokej začínal mít stále více ráz masového sportu a stále více přibývalo „specialistů“, kteří v hokeji našli svůj sport číslo jedna. České a moravské kluby stále častěji využívaly možnosti bezproblémového cestování za přírodním ledem do slovenských hor, ale pro celé hokejové Československo byl snem národní stadion s umělým ledem.“²⁹

²⁷ JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*, s. 179. Praha: XYZ, 2011, ISBN: 978-80-7388-090-3.

²⁸ SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K. *Knih o československém hokeji*, s. 50. Praha: Olympia, 1969. ISBN: 27-029-69.

²⁹ STRÁNSKÝ, J. ONDROUŠEK, K. *Historie československého a českého hokeje 1908 - 1999*, s. 14. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN: 80-7021-308-6.

2.3 Štvanice otevřena

Stadion s kapacitou pro deset tisíc diváků a umělým ledem byl vybudován na pražské Štvanici a 17. ledna 1931 byl slavnostně otevřen. O dva roky později se zde konalo mistrovství světa, na kterém československá reprezentace získala bronzové medaile. Hokej byl tehdy nejenom v Praze hlavní událostí. Atmosféru popsal reportér Československého rozhlasu Josef Laufer.

„Ve dnech šampionátu v půli února 1933 byla celá Praha vzhůru. Probudila ji účast mužstev, jaká co do počtu nebyla dosud na žádném mistrovství v ledním hokeji zaznamenána. Dostavili se Američané, Kanadčané (mužstva Toronto Nationals, Italové, Lotyšci, Maďaři, Němci, Poláci, Belgičané, Rakušani, Rumuni a Švýcaři, tedy včetně nás dvanáct mužstev.“³⁰

Díky tomuto šampionátu dostal hokej výrazný prostor v médiích a už jen nebyl sportem lidí z vyšších společenských vrstev. V roce 1934 už svaz spravoval více než 200 klubů a registroval téměř čtyři tisíce hráčů.³¹

Tiskem se už také šířila komunistická propaganda. O zájezdu československého fotbalového výběru složeného z hráčů klubů Bohemians, SK Kladno a Čechie Karlín do Sovětského svazu referoval Julius Fučík. V Leningradu a Moskvě utkání skončila remízou, v Kyjevě tým zvítězil. *„Neměli jsme tušení, co se děje v sovětském sportu,‘ řekli čeští hráči jednomyslně, a zatím tu vyrostli nejnebezpečnější soupeři - překrásní sportovci.‘ Ano, mnoho lidí nevědělo, co se děje v Sovětském svazu a zatím tu vyrostli noví, silní, překrásní lidé.“³²*

³⁰ LAUFER, J. *Hokej - můj osud*, s. 79. Praha: Mladá fronta, 1960.

³¹ STRÁNSKÝ, J. ONDROUŠEK, K. *Historie československého a českého hokeje 1908-1999*, s. 14. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN: 80-7021-308-6.

³² FUČÍK, J. *Praha hraje proti Moskvě*, *Rudé právo*. 1935, č. 14., roč. 15. ISSN: 1211-2119.

3 DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

Během 2. světové války, respektive od 1940 do 1946 se šampionáty nekonaly a mezinárodní styky byly přerušeny. Reprezentace ale odehrála několik zápasů. Například v roce 1940 Říšský hokejový svaz posílen o několik Rakušanů vyzval k jednomu utkání hokejisty protektorátu Čechy a Morava a ke druhému tým LTC Praha. V ochozech prvního střetnutí na Štvanici bylo několik tisíc vojáků wehrmachtu, celkem se v hledišti sešlo osm tisíc diváků. České obecnstvo vnímalo zápas jako ukázkou národní hrdosti. Domácí hokejisté nakonec zvítězili 5:1.³³ „*Vyjádřili to hned v úvodu, jakmile po říšské hymně zazněly tóny naší písně písni. Za chvíli hudba zanikla a zněl jen mohutný chór téměř šesti tisíc hlasů velebících krásu ujařmené a oloupené domoviny.*“³⁴

Na tehdejší atmosféru vzpomíná hráč František Pácalt. „*Vycházeli jsme k zápasu ze šaten s přesvědčením, že do hry dáme všechny síly. Když jsme však vjeli na led, do středu té vzrušené atmosféry, pochopili jsme, že je třeba dát do hry ještě víc. Celá ta protinacistická psychóza hlediště, jeho vlastenecké zanícení a záští proti okupantům se přelilo i do našich srdcí a myslí. Podlehli tomu i ti, kteří měli za sebou desítky mezistátních utkání, a proto obvykle oblékali reprezentační dres už bez vzrušení, ba někdy snad i bez hlubšího zájmu o to, aby to dopadlo co nejlépe. Tentokrát jsme však všichni bez výjimky zřetelně vycítili, co od nás lidé v hledišti i tam venku za branami stadionu a u rozhlasových přijímačů čekají. Že je nemůžeme a nesmíme zklamat.*“³⁵

Jednoho z českých reprezentantů - Trousíka - gestapo vyšetřovalo za to, jestli jeden střet se soupeřem nepřesáhl hranici sportovního nadšení, trest mu nakonec vyměřen nebyl. Český tisk vychválil oba týmy. Domácí za kvalitní týmový výkon a říšské hráče za poctivý útok i obranu.³⁶

³³ Hockeyisté Protektorátu - Říše 5:1, *Lidové noviny*. 1940, roč. 48., č. 18., s. 6. ISSN: 1213-1385.

³⁴ SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K. *Kniha o československém hokeji*, s. 27. Praha: Olympia, 1969. ISBN: 27-029-69.

³⁵ SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K. *Kniha o československém hokeji*, s. 101. Praha: Olympia, 1969. ISBN: 27-029-69.

³⁶ Jasně vítězství po rušném boji, *Národní listy*. 1940, roč. 80., č. 10., s. 6.

Další program Zimního stadionu Štvanice si ale Němci upravili dle svých potřeb. Vyhradili si časový prostor například pro hokejovou školu Hitlerjugendu.

V roce 1940 se měly uskutečnit zimní olympijské hry, vzhledem k válce ale byly zrušeny. Ministr propagandy Joseph Goebbels však uspořádal v německém Garmisch-Partenkirchenu týden zimních sportů. Favority hokejového turnaje byli reprezentanti z protektorátu Čechy a Morava a Němci, další se zúčastnily týmy Itálie, Slovenska a Maďarska. Domácí Němce ale překvapivě vyřadili Maďaři, kteří pak ve finále podlehli Čechům 0:6. „*V hledišti opět byli mezi 9000 diváky říšský vedoucí sportu von Tschammerund Osten a vyslanec Protektorátu v Berlíně dr. Chvalovský. Naše mužstvo povzbuzovali čeští dělníci pracující v Garmisch Partenkirchenu radostně přijavší jeho vítězství.*“³⁷

Hokej v Praze se stal i nástrojem propagandy nacistického Německa. Po atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha v roce 1942 vznikla organizace Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě, jejímž cílem bylo, aby česká mládež přijala říšské myšlenky. „*Před každým zápasem jsme se museli zdravít nacistickým pozdravem. Ale my nad tím moc nepřemýšleli, hlavně abychom už začali hrát,*“ vzpomíná tehdy čtrnáctiletý Augustin Bubník.³⁸

3.1 Počet klubů roste

I když ligu během 2. světové války hrálo převážně jen šest mužstev, hokej byl na vzestupu. „*Pár statistických údajů nejlépe osvětlí tehdejší stav. A je povinností vyslovit díky všem funkcionářům, kteří obětavě ve velmi svízelných podmínkách přiváděli mladé lidi na kluziště a umožnili jim alespoň v omezené míře sportovat i soutěžit. Nacistickou okupací se mezinárodní styky nejdříve omezily a pak úplně ustaly.*“

³⁷ Závěr Zimního týdne v Garmisch-Partenkirchenu, *Lidové noviny*. 1940, roč. 48., č. 62., s. 6. ISSN: 1213-1385.

³⁸ MACKŮ, J. *Utajené stránky hokejové historie I:- zapřené generace, obětovaní šampióni*, s. 70. Praha: 2004, TYPO JP. ISBN: 80-903425-0-7.

*A tak zbylo více pro domácí soutěž, která se teprve v těchto letech pravidelně dohrávala.*³⁹

V listopadu roku 1945 práci hokejových funkcionářů a hráčů během války shrnuly Zemědělské noviny takto: „*Český hokej pracoval jak na venkově, tak v Praze, kde Zimní stadion okupovali hlavně Němci, za těžkých podmínek. Omezen - a přece nesmírně získal pilnou a soustavnou práci. Zájezdy vynikajících reprezentantů, propagační zápasy úplných mužstev LTC, ČLTK, Sparty, Podolí zachytily rostoucí zájem českých obcí a měst, a tak lední hokej zmohutněl, z řeky se stal veletok. Takový příliv hráčů, zejména mladých, předpokládal také silnou výchovnou činnost. Téměř nikdo národnostně nezklamal, nezběhl.*“⁴⁰

Tabulka 1: Počty klubů, hráčů a dorostenců v protektorátu Čechy a Morava

Rok	Klubů	Hráčů	Dorostenců
1939	251	5133	---
1940	305	6233	---
1941	461	7925	2769
1942	543	10097	4222
1943	680	13272	5619
1944	818	17823	6579
1945	874	21870	4431

Zdroj: VLK, G. GUT, K. *Zlatá kniha hokeje*, s. 105. Praha: Olympia, 1978. ISBN: 27-02078.

Vysvětlení tak velkého přílivu nových hokejistů se různí. Podobný nárůst ale zaznamenal také fotbal. „*V protektorátní kleci nebylo možné dělat prakticky nic, jen sport. Navíc do sportovních klubů postupně přišli lidé ze zrušených tělovýchovných*

³⁹ VLK, G. GUT, K. *Zlatá kniha hokeje*, s. 105. Praha: Olympia, 1978. ISBN: 27-02078.

⁴⁰ MACKŮ, J. *Utajené stránky hokejové historie I: zapřené generace, obětovaní šampióni*, s. 75. Praha: TYPO JP, 2004. ISBN: 80-903425-0-7.

*organizací, především Sokola. Motorem klubové činnosti v období protektorátu bylo především nadšení.*⁴¹

⁴¹ GUT, K. PRCHAL, J. *100 let českého hokeje*, s. 70. Praha: AS press, 2004. ISBN: 978-80-903552-4-8.

4 LETECKÁ HAVÁRIE Z ROKU 1948

Československou reprezentaci v listopadu roku 1948 čekaly turnaje ve Francii a Velké Británii. Odlet z Paříže do Londýna se ale kvůli formalitám zkomplikoval. Jedna skupina odletěla dle plánu, šestice: Ladislav Troják, Vilibald Šťovík, Zdeněk Švarc, Karel Stibor, Miloslav Pokorný a Zdeněk Jarkovský ovšem musela zůstat do druhého dne v hlavním městě Francie.

Následujícího dne ale Paříž a rozsáhlou oblast Lamanšského průlivu zastínila hustá mlha, navíc stávkovali zaměstnanci společnosti Air France. Léтали jen soukromí piloti, a jedním z nich byl René de Narbonne. Jím pilotované letadlo se šesti reprezentanty na palubě však na trase z Paříže do Londýna spadlo.

Osmičlenné torzo týmu nastoupilo v Anglii k mezistátnímu zápasu. Domáci, kteří z rozhlasu zachytili informaci o letecké tragédii, ze solidarity nastoupili od druhé třetiny rovněž jen s osmi hráči. *„Přišlo nám to divné. Nakonec jsme vyhráli 5:3. Potom přijel jeden ten Angličan ke mně a místo blahopřání mi projevil upřímnou soustrast. Jenže já o ničem neslyšel. Až on mi povídá: ‚Ty jsi neslyšel, že v amplionu hlásili, že letadlo s vašimi hokejisty asi spadlo? Proto jsme my stáhli sestavu také jenom na osm hráčů.‘ Pak jsme celou noc proseděli v hotelu a čekali na nějaké zprávy. Třetí den jsme místo pokračování turné po Anglii odletěli do Prahy. V letadle jsme ještě nad La Manchem koukali z okýnek, zda něco nezahlédneme... V Praze ale na nás nikdo nečekal, nikdo o tom nic netušil,*“⁴² vzpomínal Augustin Bubník.

Tomu, že se šest hráčů z turné kvůli letecké tragédii nevrátilo, komunisté nevěřili a veřejně je obviňovali z emigrace. Největší hvězdou na palubě spadlého letadla byl Ladislav Troják, první Slovák v reprezentaci, a jeho pozůstalé manželku Leu a šestiletou dceru Janu začali perzekovat. Vdova kvůli obvinění nemohla sehnat práci, a tak musela prodat motocykl Jawa, odměnu za olympijské stříbro z roku 1948. Komunisté svůj postoj nezměnili ani o rok později, kdy bylo nalezeno tělo pilota Narbonneho. Až po dlouhých dvaceti letech se k případu funkcionáři vrátili. Předseda Československého hokejového svazu zaslal redakci Československého sportu tento

⁴² GIBIŠ, V. Místo soustrasti přišly perzekuce, *Lidové noviny*. 27. 1. 2011, s. 24. č. 27. ISSN: 1213-1385.

dopis. „Ústřední sekce ledního hokeje se usnesla 4. dubna 1968 navrhnout rehabilitační komisi ÚV ČSTV, aby se zabývala i případy nesprávného jednání s rodinnými příslušníky po hráčích národního mužstva, kteří zahynuli v roce 1948 při letecké katastrofě.“⁴³

⁴³ MACKŮ, J. *Utajené stránky hokejové historie 2.: kauza Zábrodský, na oltáři komunismu*, s. 137. Praha: TYPO JP, 2005. ISBN: 80-903425-1-5.

5 VYKONSTRUOVANÝ PROCES S MISTRY SVĚTA

Po 2. světové válce československá reprezentace sbírala úspěchy. Vyhrála světový šampionát v Praze 1947, o dva roky později ve Stockholmu, a na olympijských hrách ve Svatém Mořici získal stříbrné medaile. O obhajobu titulu mistrů světa v roce 1950 však kvůli politickým tlakům Komunistické strany Československa hokejisté přišli.

Několik dní před turnajem v Londýně se ve Velké Británii konala i soutěž v krasobruslení. Šampionkou se stala Alena Vrzáňová z Československa a rozhodla se pro emigraci. Vzápětí byl odložen odlet hokejistů do Londýna, ti však doufali, že se turnaje zúčastní. Příslušníci Státní bezpečnosti jim odklad zdůvodnili tak, že reportéři z rozhlasu, kteří měli letět s nimi, nedostali víza. To ale nebyla pravda. Příslušné dokumenty byly připraveny na britské ambasádě v Praze.

Mezitím měl na konferenci Sokola projev poslanec Vyhnálek: *„Každý mezinárodní úspěch našich sportovců je úspěchem naší republiky, úspěchem tábora míru, kterého jsme nedělitelnou součástí. Naši účast na světových mistrovstvích, zahraniční styk nesmíme však přeceňovat. Nechceme se izolovat od západních států, náš styk však především zaměříme na státy lidových demokracií a na dělnické svazy kapitalistických států. Vyhneme se často úplně zbytečným zájezdům, které stojí mnoho cenných valut, nic nepřinesou a často jsou našimi nepřáteli proti republice zneužívány.“*⁴⁴

Hráči se den poté, 13. března 1950, definitivně dozvěděli, že se šampionátu nezúčastní. Jeden z nich - Macelis - pozval spoluhráče na oslavu k narození syna. Hokejisté se sešli ve Zlaté hospůdce či U Herclíků ve Pštrossově ulici a postupem času začali vyvolávat urážky komunistického režimu. I když měl hostinec zavřeno a hokejisté byli v uzavřené společnosti, majitel pustil dovnitř i dva neznámé muže. Mezi nimi a reprezentanty později došlo k potyčce a venku už čekali policisté, kteří hokejisty pozatýkali.⁴⁵

⁴⁴ JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*, s. 438. Praha: XYZ, 2011, ISBN: 978-80-7388-090-3.

⁴⁵ JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*, s. 439. Praha: XYZ, 2011, ISBN: 978-80-7388-090-3.

Ještě předtím, když hráči uslyšeli v rozhlase zprávu, že o účast na MS přišli kvůli chybějícím vizům redaktorů rozhlasu, zavolali do České tiskové kanceláře redaktorovi Koukalovi a obvinili ho ze lži.

Následoval vykonstruovaný proces. Nepodmíněné tresty za špionáž a velezradu dostalo jedenáct hráčů a také nájemce restaurace. Mezi odsouzenými hokejisty byl i Bohumil Modrý, který už v reprezentaci nepůsobil, ale stal se symbolem předchozích úspěchů. Slavný brankář byl odsouzen k patnácti letům vězení, Augustin Bubník ke čtrnácti, Stanislav Konopásek ke dvanácti, Vladimír Kobranov a Václav Rožihák k deseti, Josef Jirka k šesti, Zlatomír Červený ke třem, Jiří Melicis ke dvěma, Přemysl Hainý a Antonín Španinger k jednomu roku a Josef Štock k osmi měsícům. Tresty jim časem byly zkráceny a poslední opustil vězení po prezidentské amnestii v roce 1955. Například Modrý ale byl nucen pracovat bez výraznějších ochranných pomůcek v uranových dolech v Jáchymově. Tak skončily jejich reprezentační kariéry, s výjimkou krátkého návratu Španingera.

Hráčům také přitížilo hlasování uvnitř týmu o emigraci, které se uskutečnilo ve švýcarském Davosu v roce 1948. Jelikož však nebyla jednohlasně odsouhlasena, mužstvo se vrátilo zpátky do Československa. O rok později navíc Modrý, Bubník a Kobranov jednali během MS ve Švédsku o útěku, i když tuto variantu nakonec odmítli.⁴⁶

Na průběh procesu a konání předsedy senátu JUDr. Karla Kruka zavzpomínal obhájce JUDr. Vladimír Lindner. „*Proces s hokejovými reprezentanty byl nepochybně jedním z těch četných záměrně zinscenovaných procesů. Nelišil se také v ničem a ničím od obdobných politických jak co do účelu, tak co do obsahu, do způsobu vyšetřování, sepisu obžaloby, průběhu hlavního přeličení, výše trestů i hrubého a vědomého porušování zákonů.*

Celá obžaloba byla uměle vykonstruována z rafinovaně sestavených protokolů Státní bezpečnosti bez nejmenší známky po objektivitě, z dohadů a dedukcí, které nebyly opodstatněné, tím méně prokázané. Nedopustí se velezrady ten, kdo i třeba hlásá, že

⁴⁶ MACKŮ, J. *Utajené stránky hokejové historie 2.: kauza Zábrodský, na oltáři komunismu*, s. 149. Praha: TYPO JP, 2005. ISBN: 80-903425-1-5.

zničí zřízení a mává při tom vzduchovkou. Tím méně pak, když mává hokejkou a přitom ani neříká, že chce zničit dosavadní zřízení. ⁴⁷

Na tehdejší dobu vzpomínal i odsouzený hokejista Stanislav Konopásek. *„Nikdy před tím bych nevěřil tomu, co všechno se ve státě děje. Kolik nevinných lidí každý den odsoudil Státní soud, kolik se jich dostalo do vězení, nebo je poslali do pracovních táborů! To byla běžná realita, kterou jsem poznal až v kriminále. Na svobodě jsem viděl svět úplně jinak. V životě by mě ani nenapadlo, že někdo může dostat doživotí jen tak, za nic, za pomoci vymyšlených důkazů.* ⁴⁸

5.1 Role Vladimíra Zábrodského

Z tehdejšího týmu nebyl zatčen jen kapitán Vladimír Zábrodský. Proces byl vykonstruovaný a nešlo jen o odsouzení za to, co se tehdy událo ve Zlaté hospůdce, kde Zábrodský chyběl stejně jako Bohumil Modrý, který už Československo nereprezentoval. Proto dosud není jasné, proč Zábrodský nebyl ani obžalován a v kauze vystupoval pouze jako svědek. Jakou měl v procesu roli, se dosud neobjasnilo. Na tři roky dostal zákaz činnosti reprezentovat Československou republiku.

„Nechci říkat, že to byl Vovka Zábrodský, kdo nás dostal do kriminálu. Takovou moc, aby dal impuls k našemu odsouzení, neměl. Myslím ale, že si ve své výpovědi něco přikrášlil a na naše konto přidal. Dělal to možná jen proto, aby sám neskončil za mřížemi. O tom, že by se Zábrodský v našem procesu nějak angažoval, nemáme žádné důkazy a jenom ho podezírat nemá cenu. ⁴⁹

Názor Přemysla Hainého: *„Zábrodský nebyl zatčen, i když dělal všechno co my. Dělal vlastně víc, protože ty věci sjednával. Byl v oblibě u ministra Kopeckého. Řekl bych, že asi z jeho příkazu byl z celého případu vyjmut. Když jsme byli u soudu,*

⁴⁷ MACKŮ, J. *Utajené stránky hokejové historie 2.: kauza Zábrodský, na oltáři komunismu*, s. 130. Praha: TYPO JP, 2005. ISBN: 80-903425-1-5.

⁴⁸ LUKŠŮ, D. PALÁN, A. *Stanislav Konopásek: hráč, který přežil*, s. 157. Praha: Česká televize, 2007. ISBN: 978-80-85005-82-0.

⁴⁹ LUKŠŮ, D. PALÁN, A. *Stanislav Konopásek: hráč, který přežil*, s. 161. Praha: Česká televize, 2007. ISBN: 978-80-85005-82-0.

prokurátor zakázal, abychom se o Zábrodském jakkoliv zmínili...⁵⁰ Bubník je zase přesvědčen, že Zábrodský měl zásluhu na jeho odsouzení stejně jako na odsouzení dalších spoluhráčů.

Zábrodský si to, proč se soudu vyhnul, neuměl vysvětlit. „Na to je spousta názorů, sám nevím. Jedna teorie hovořila o tom, že komunisté z jistých nejasných důvodů potřebovali alespoň jednoho hráče z našeho týmu, který by nebyl ve vězení. Někoho, na koho by hodili, že ostatním do kriminálu pomohl. Na druhou stranu mě ale celá ta kauza postihla možná nejvíc. Nebyl jsem sice zavřený, ale nemohl jsem nikam jezdit jak s hokejem, tak tenisem, který jsem také předtím hrát na mezinárodní úrovni.“⁵¹

⁵⁰ ŠKUTINA, V. BAKALÁŘ, R. *Ztracená léta: příběh hokejového zločinu*, s. 77. Pardubice: Helios, 1990. ISBN: 80-85311-00-9.

⁵¹ TOMEK, L. Možná mě celá kauza postihla ze všech nejvíc, *Lidové noviny*. 2000. ISSN: 1213-1385.

6 ZAČÁTKY SOVĚTSKÉ REPREZENTACE

Sověti se na významném hokejovém turnaji poprvé představili až v roce 1954, kdy se zúčastnili mistrovství světa ve švédském Stockholmu. V Sovětském svazu se do roku 1948 hrál odlišný bandy hokej: na fotbalovém hřišti v jedenácti hráčích na každé straně a s míčkem. Kanadský styl Sověti poprvé okusili v roce 1948 po olympiádě ve Svatém Mořici, kdy do Moskvy zavítalo LTC Praha. Zájezd byl spíše instruktážní a jeho cílem bylo to, aby český tým naučil sovětské hráče hokejové zvyklosti.

„Rozpomenout se na Moskvu 1948 je jistě poučné. Vždyť jsme ten zájezd považovali za bezvýznamnou epizodu, a zatím, jak se později ukázalo, měl náš pobyt a hra v Moskvě velký význam pro hokej sovětský i náš. Tehdy jsme to ale nechápali.

Hned po příletu jsme se vypravili na stadión Dynamo, kde bylo upraveno několik hřišť i rychlobruslařská dráha. Led byl vynikající, šatny prostorné, a ač jsme se přišli jen trochu rozbruslit a protáhnout po cestě tělo, kolem mantinelů byla spousta lidí. Hráčů, trenérů, činovníků s poznámkovými bloky, fotoaparáty i filmovými kamerami. Ten zájem o každý pohyb a detail z tréninku byl pro nás překvapující.“⁵²

Českoslovenští hráči sovětského soupeře podcenili. Ten v prvním utkání neměl správnou hokejovou výstroj: brusle měl rychlobruslařské jen se zkrácenými noži, hokejky delší, než jaké umožňovala pravidla a výstroj spíše pro fotbalisty. A pravidla Sovětům československý rozhodčí podrobněji vysvětloval i během zápasů. Přesto byli domácí skvěle fyzicky i technicky připravení. V úvodních dvou neveřejných zápasech LTC vyhrálo 11:7 a 10:1, ve třetím podleho 3:6, ve čtvrtém znovu zvítězilo 5:3 a poslední skončil smírně 2:2.⁵³

To byly začátky kanadského hokeje v Sovětském svazu. První velký turnaj absolvovali jeho reprezentanti v roce 1954 a hned se stali mistry světa. Jejich vítězství okomentoval trenér československého týmu, jenž se umístil na čtvrté příčce, Vladimír Bouzek. *„Letošní mistrovství světa v ledním hokeji skončilo všeobecným překvapením:*

⁵² VLK, G. GUT, K. *Zlatá kniha hokeje*, s. 118. Praha: Olympia, 1978. ISBN: 27-02078.

⁵³ SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K. *Knih o československém hokeji*, s. 123. Praha: Olympia, 1969. ISBN: 27-029-69.

*vítězstvím SSSR. Rozhodly o něm krásné výkony sovětských hokejistů v celém turnaji, ale především vynikající výkon v utkání s Kanadou. Způsob, jakým sovětská sportovci dovedli porazit reprezentanty Kanady, zůstane ještě dlouho v paměti těch, kteří toto utkání viděli.*⁵⁴

Deník Československý sport věnoval vítězství sovětských hokejistů na mistrovství světa ve Stockholmu 1954 velký prostor. Na titulní straně vyobrazil vlajku SSSR a dvě třetiny třetí strany vyhradil portrétům jeho reprezentantů. *„My známe zdatnost a vysoké mistrovství sovětských hokejistů a jsme hrdi na to, že jsme to byli mi, Čechoslováci, kteří již řadu let přátelským stykem, hrou a spoluprací se zasloužili o rychlý růst sovětského hokeje. I nám styk se sovětskými hokejisty pomáhá k poznávání vlastních nedostatků a obohacuje naše znalosti. Škoda, že těchto zkušeností zatím nevyužíváme tak, jak je třeba,*⁵⁵ referoval v reportážním článku na titulní straně.

Další článek na titulní straně konečné čtvrté místo československého výběru vyhodnotil tak, že reprezentantům chybělo právě socialistické vlastenectví, které člověku nikdy nedovolí zakolísat či povolit.⁵⁶

Vítězství Sovětského svazu na světovém šampionátu bylo milníkem v historii světového hokeje, neboť od té doby hráči Sovětského svazu světový šampionát vyhráli devatenáctkrát a olympijské hry osmkrát. Během velice krátké doby hokejisté SSSR dokázali dohnat vývoj dalších zemí, které měly i čtyřicetiletý náskok.

*„Náš hokej nešel po cestě vyšlapané Kanadany, vytvořil vlastní školu, výraznou, svébytnou, neopakovatelnou. A stal se předmětem studia i vzorem napodobování všem, dokonce i Kanadánům. Ne, Kanadané se nikterak nezhoršili, avšak světový amatérský hokej se začal vyvíjet nezadržitelným tempem a vděčí za to v první řadě našim trenérům a hráčům. Náš hokej udělal ternu i s trenéry. Vždycky ho vedli lidé přemýšliví a kurážní. Nikdy se nebáli dávat sobě i svým mužstvům vysoké cíle, ale vždycky také věděli, jak na ně.*⁵⁷

⁵⁴ VLK, G. GUT, K. *Zlatá kniha hokeje*, s. 179. Praha: Olympia, 1978. ISBN: 27-02078.

⁵⁵ Vlajka Sovětů na nejvyšším stožáru, *Československý sport*, . 1954, roč. 2., č. 29., s. 1. ISSN: 1213-8991.

⁵⁶ Prostá pravda, *Československý sport*. 1954, roč. 2., č. 29., s. 1. ISSN: 1213-8991.

⁵⁷ VLK, G. GUT, K. *Zlatá kniha hokeje*, s. 469. Praha: Olympia, 1978. ISBN: 27-02078.

O premiérovém vítězství sovětských hokejistů na světovém šampionátu psalo i Rudé právo. „*A i když po pěkných výkonech v celém průběhu mistrovství bylo jasné, že tentokrát narazí Kanadáné na zvlášť nebezpečného soupeře, přece jen bylo překvapením to, čeho bylo svědkem 16.726 diváků v neděli odpoledne v hledišti stockholmského olympijského stadionu. Sovětský svaz zvítězil 7:2 a tento poměr branek je nejvýmluvnějším dokladem toho, kdo dnes hraje ve světě nejlepší hokej. Vždyť ještě nikdy v historii mistrovství světa se nestalo, aby mužstvo Kanady, země, která je kolébkou hokeje, odešlo poraženo tak vysokým rozdílem branek. A jestli to dokázalo mužstvo, které ještě před několika lety bylo v hokeji nezkušeným žákem, dokázalo to především zásluhou těch předností, které jsou vlastní sovětským lidem: vědomím, že bojují za čest a slávu své velké vlasti, nezměrnou vůlí po vítězství a bojovností od první až do poslední minuty tohoto významného utkání. To byly prvky, které rozhodly o vysoké porážce Kanadánů.*“⁵⁸

6.1 Studená válka a Série století

Studená válka se na začátku 70. let promítla i do hokeje. Kanada mohla na šampionáty nominovat i omezený počet profesionálů. Pod nátlakem Mezinárodního olympijského výboru (MOV) IIHF toto pravidlo v lednu roku 1970 zrušila. Kvůli tomu Kanada odstoupila z mezinárodních soutěží. Tím také došlo k přerušení kontaktů mezi Evropou a Kanadou.

„V tehdejším politicky rozděleném světě našel rozkol různá vysvětlení. Sport v něm posloužil jako prostředek, stejně jako zpátečnictví bojovníků za jeho údajnou čistotu. Zatímco Kanadu reprezentovali do té doby na šampionátech a olympiádách skuteční amatéři, zejména v zemích komunistického bloku byli špičkoví sportovci za něco podobného jen vydáváni. Zvlášť pro Sovětský svaz se sport stával nástrojem propagandy o přednostech režimu, který byl u moci. Co se nedařilo v hospodářství,

⁵⁸ Sovětský svaz mistrem světa a Evropy v ledním hokeji, *Rudé právo*, Praha: Rudé právo, 1954, roč. 34., č. 57., s. 6. ISSN: 1211-2119.

*nahrazovalo se medailovými výnosy. Už proto bylo jasné, že obě větve neporostou věčně různým směrem.*⁵⁹

O dva roky později, během mistrovství světa v Praze, Sovětský svaz s Kanadou uzavřel dohodu o sérii osmi zápasů. Čtyři v zámoří a čtyři na půdě SSSR. Tato utkání jsou nyní označována za Sérii století, neboť se střetly dvě hokejové velmoci téměř v nejsilnějším složení. Za Kanadu totiž nastoupili i hráči z Národní hokejové ligy (NHL).

Kanadský výběr ale v Evropě nesehrál jen čtyři zápasy. Před zápasy v Sovětském svazu dvakrát nastoupil ve Švédsku proti tamní reprezentaci: napřed zvítězil 4:1 a pak remizoval 4:4. Zápasům mezi Sovětským svazem a Kanadou se i v Československu věnovala mimořádná pozornost. Deník Československý sport zařadil reportáže z těchto zápasů na titulní strany. *„Tím končí série, která nijak nepřesvědčila na nadřazenosti profesionální Kanady, výkvětu země. Vyhráli sice o utkání víc, na branky však o gól prohráli. V pátek ráno odlétají Kanad'ané do Prahy, doufejme, že u nás uvidí hokej a nikoliv to, co tentokráte ovlivnilo průběh nejen tohoto závěrečného utkání v Moskvě. To s hokejem mnoho společného nemělo.*⁶⁰

Po Sérii století pak kanadský celek před odletem do zámoří odehrál i jedno střetnutí v Praze s Československou reprezentací, v němž remizoval 3:3, když vyrovnal čtyři vteřiny před závěrečnou sirénou.

Reportáž Československého sportu: *„Neuplynulo ani půl roku a pražská Sportovní hala byla znovu dějištěm velkého hokejového svátku. Vždyť poprvé jsme na našem ledě uvítali profesionální hokejisty Kanady, hráče, o nichž se ještě donedávna vyprávěly legendy, jejichž pověst o neporazitelnosti se blížila mýtům. Tohle sice již patřilo minulosti, jejich seriál střetnutí s reprezentanty SSSR mnohé vyvrátil, ale i tak byl zájem o utkání Kanad'anů s úřadujícími mistry světa - hokejisty ČSSR - opravdu mimořádný.*

Hala vyprodaná do posledního místečka, v čestné lóži milí hosté - president republiky arm. gen. Ludvík Svoboda a další členové předsednictva ÚV KSČ, předseda

⁵⁹ BÁRTA, P. LESCHINGER, M. *Velké okamžiky ledního hokeje*, s. 10. Ústí nad Orlicí: 2005, Flétna. ISBN: 80-903652-0-5.

⁶⁰ Utkání na infarkt, *Československý sport*. 1972, roč. 20., č. 230., s. 1.-8. ISSN: 1213-8991.

Federálního shromáždění Alois Indra, předseda ÚRO Karel Hoffman, předseda ÚV ČSTV Antonín Himl a další představitelé veřejného i politického života. Atmosféra utkání byla báječná, obě mužstva byla již při představování jednotlivých hráčů přijata opravdu srdečně, zvláště Stan Mikita si určitě odnáší z Prahy nezapomenutelnou vzpomínku na to, jak ho diváci v rodné zemi pozdravili.

Co jsme od utkání očekávali? Určitě ne boj o titul mistrů světa. Možnost jen jediného vzájemného střetnutí navíc nedávala ani příležitost k tomu, abychom si v plném světle ověřili poměr sil. Po předcházejícím střetnutí Kanadčanů se SSSR a Švédskem jsme však již věděli, že s nimi můžeme hrát úspěšně. Ale byly zde i určité představy a obavy.“⁶¹

⁶¹ Remíza s mistry světa těší, *Československý sport*, Praha. 1972, roč. 20., č. 232., s. 1. ISSN: 1213-8991.

7 NORMALIZACE

Popularity sportovců a převážně úspěšných hokejistů využíval tehdejší režim k propagandě. Museli se účastnit prvomájových průvodů, bězích na počest přátelství se Sovětským svazem a spartakiádních vystoupení. Častá také byla setkání s hlavními představiteli vlády. V roce 1968 si Alexander Dubček, generální tajemník ústředního výboru Komunistické strany Československa, pozval československé olympioniky z Grenoble a ti přišli bez sebezapření. O taková setkání se později pokoušel i propagátor normalizace a pozdější prezident Gustáv Husák, což sportovci nevívali.⁶²

Hokej se na přelomu 60. a 70. let stal i součástí politických událostí. Mistrovství světa v roce 1969 se mělo nejprve uskutečnit v Praze, po invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa se ale šampionát přesunul do švédského Stockholmu.

V Československu po okupaci vládla protisovětská nálada a hokejisté nebyli výjimkou. Nebylo rozhodující konečné umístění československé reprezentace na turnaji - hráči ČSSR získali bronzové medaile - ale především dva zápasy proti SSSR. Však také Švédi, pořadatelé šampionátu, uvažovali o tom, že se obě utkání odehrají před prázdnými ochozy a přímý přenos bude vysílán pouze ve švédských kinech.⁶³

V prvním vzájemném střetnutí na mistrovství Čechoslováci porazili Sovětský svaz 2:0. Na oslavu vítězství se centru v Prahy na Václavském náměstí sešly asi dva tisíce lidí. Do druhého utkání se SSSR si několik hráčů na protest přelepilo na dresech hvězdu ve státním znaku. „*Byla to doba, kdy skoro celý národ držel pohromadě. Bylo nás asi pět hráčů, kteří si tu hvězdu zalepili. Já jsem byl takový iniciátor, protože jsem říkal, že když jsem chodil do školy, že místo hvězdy tam byl lvíček. Ale po tom návratu se o tom samozřejmě začalo mluvit, ale dalo se to k ledu. Řeklo se, že dresy byly roztrhané, čemuž ale samozřejmě nikdo nevěřil. Vedení se zachovalo celkem dobře,*“⁶⁴ vzpomínal Jaroslav Jiřík.

⁶² JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*, s. 502. Praha: XYZ, 2011, ISBN: 978-80-7388-090-3.

⁶³ MACKŮ, J. *Utajené stránky hokejové historie 2.: kauza Zábrodský, na oltáři komunismu*, s. 253. Praha: TYPO JP, 2005. ISBN: 80-903425-1-5.

⁶⁴ ČT24, *Jaroslav Jiřík, první Čech v NHL*. [on-line]. © 9. 12. 2009 [cit. 2013-01-20]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/sport/hokej/74899-jaroslav-jirik-prvni-cech-v-nhl/>

Nesmírně dramatický zápas nakonec československý výběr vyhrál 4:3. A na několika významných místech Československa vypukly oslavy.⁶⁵

„Dosud nikdy v historii neměly sportovní události tak dalekosáhlou politickou odezvu, jako utkání československých a sovětských hokejistů koncem března 1969. První vítězství bylo slaveno ještě umírněně. Výjimkou bylo Václavské náměstí, kde se shromáždily asi dva tisíce lidí a skandovaly protisovětská hesla. 28. března, po druhém vítězství, které diváky uchvátilo svou dramatickostí, se během půl hodiny zaplnilo Václavské náměstí 150 000 lidmi. V pozdější zprávě Federálního ministerstva vnitra bylo uvedeno 69 měst, v nichž vyšlo do průvodu a shromáždění přes půl milionů lidí. V Bratislavě demonstrovalo 20 000 lidí a v dalších 13 slovenských městech 7400 osob,“⁶⁶

7.1 Útok na Aeroflot

V Praze se oslavy proměnily v politický útok na budovu sovětské společnosti Aeroflot, jehož výlohy lidé dlažebními kostkami poničili. Později se ukázalo, že akce byla záměrně vyprovokovaná příslušníky Státní bezpečnosti, kteří iniciovali házení připravených dlažebních kostek na budovu. Ve své knize to přiznal i funkcionář Federálního ministerstva vnitra Josef Frolík, který později emigroval. *„Josef Groesser, český ministr vnitra, dal na popud sovětských poradců pokyn Molnárovi, aby připravil napadení nějakého sovětského objektu v Praze. Obdobný úkol dostal krajský náčelník Ústí nad Labem a další. Molnár se radil se svými věrnými, kteří prosluli tím, že zatkli Alexandra Dubčeka a Josefa Smrkovského. Jedním z těchto věrných byl i náčelník oddělení ‚nové emigrace‘ major Jiří Francán.*

Na jaře 1969 jsem náhodně potkal Francána v prodejně Pramen na krajské správě Praha. Na můj dotaz, co dělá, odpověděl: Kolaboruji, až se ze mě kouří.‘ Pak začal, že už všude bude brzy v pořádku: ‚Víš, teď už bude stačit taková maličká

⁶⁵ JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*, s. 268. Praha: XYZ, 2011, ISBN: 978-80-7388-090-3.

⁶⁶ MADRY, J. *Sovětská okupace Československa, jeho normalizace v letech 1969-1970 a role ozbrojených sil*, s. 41. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1994. ISBN: 80-85270-30-7.

provokačka, která by vyprovokovala Sověty k tomu, aby dali ultimátum. Bud' Dubčekové odstoupí dobrovolně, nebo zasáhnem. Nebude to chtít nic velkého, třeba jen rozsekat sovětskou knihu, nebo Aeroflot, a pak uvidíš, jak se to všechno zmáčkne.“⁶⁷

V Bratislavě byla bezpečnost v pohotovosti hodinu před začátkem utkání, v Praze k žádnému podobnému kroku nedošlo. I když budova Aeroflotu byla poprvé poničena už při pohřbu studenta Jana Palacha.⁶⁸

Rudé právo následující den o protestech v Praze nepsalo, informovalo jen o oslavách a především referovalo na straně osm o vítězném zápase československých hokejistů proti Sovětskému svazu. *„Půl hodiny po skončení zápasu jávalo nad vítězstvím čs. hokejistů asi sto až sto padesát tisíc Pražanů a další stále přicházeli. Socha svatého Václava tonula v záplavě státních vlajek. Volání slávy čs. reprezentantů se snoubilo s klaksony automobilů, tramvají i autobusů a výbuchy raket a dělbuchů.*“⁶⁹

O dva dny později, 31. března 1969, se už demonstracemi zabývalo a vydalo vyjádření vlády Československé republiky:

„Vláda s politováním konstatuje, že při těchto projevech došlo k projevům vandalství a výtržnictví, namířeným zejména proti některým objektům, které užívají sovětské orgány či instituce. Je v naprostém protikladu s morálním smyslem projevů národní sportovní hrdosti, že je znevažují občané, kteří nejsou s to kontrolovat své jednání, nemluvě již o tom, že je politicky zneužívají i provokatéři a protispolečenské kriminální elementy.

Jestliže orgány Veřejné bezpečnosti mohly shovívavě přihlížet k projevům sportovního nadšení, musely naproti tomu splnit svou povinnost a proti nezákonným činům těchto žvlů energeticky zasáhnout.“⁷⁰

⁶⁷ FROLÍK, J. *Špión vypovídá*, s. 283. Praha: Orbis, 1994. ISBN: 12-022-90.

⁶⁸ MADRY, J. *Sovětská okupace Československa, jeho normalizace v letech 1969-1970 a role ozbrojených sil*, s. 45. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1994. ISBN: 80-85270-30-7.

⁶⁹ *Vítězství...*, *Rudé právo*, Praha: Rudé právo. 1969, roč. 49., č. 75., s. 8. ISSN: 1211-2119.

⁷⁰ *Vláda ČSR k událostem v noci ze dne 28. na 29. března 1969*, *Rudé právo*. 1969, roč. 49., č. 76., s. 1-2. ISSN: 1211-2119.

Deník Československý sport se útokům na budovu Aeroflotu vůbec nevěnoval. Referoval jen o oslavách v Praze po druhém vítězství nad SSSR a návratu reprezentace do Československa a o blahopřání Alexandra Dubčeka a Josefa Smrkovského.⁷¹

Protisovětské akce ve městech zapříčinily Dubčekův konec ve funkci prvního tajemníka komunistické strany, když na ústředním výboru Komunistické strany Československa upozornil na sovětské názory o kontrarevoluci v Československu. K tomu přidal Josef Smrkovský názor, že protisovětské nálady skončí, pokud vojska SSSR opustí Československo. Kritiku proti těmto výstupům přednesl Gustáv Husák a následoval postupný odchod Dubčeka i Smrkovského z vedoucích funkcí. Prvním tajemníkem komunistické strany se stal Husák a zavedla se rázná normalizační politika.⁷²

7.2 Mistrovství světa v Praze 1972

I přes normalizaci se světový šampionát v roce 1972 odehrál po pětadvaceti letech opět v Praze. Poprvé došlo k tomu, že byl oddělen od olympijských her. Českoslovenští hokejisté dokázali vyhrát zlaté medaile, čímž přerušili sérii devíti vítězných šampionátů sovětské reprezentace. Rozhodlo utkání právě proti SSSR, které domácí ve Sportovní hale dovedli k výhře 3:2.⁷³

Před začátkem mistrovství byli českoslovenští novináři předvoláni do sekretariátu komunistické strany, kde jim bylo vyhrožováno. Ve Sportovní hale bylo rozmístěno několik kamer, a ty monitorovaly obecnostvo. Na tribunách byli i příslušníci Sboru národní bezpečnosti: ti v civilu seděli mezi ostatními fanoušky a ti ozbrojení střežili uličky mezi tribunami. Vyváděli ze stadionu ty, kteří se nechovali podle představ tehdejšího režimu.⁷⁴

⁷¹ Vrátili se se štítem, *Československý sport*. 1969, roč. 17., č. 77.,s. 1. ISSN: 1213-8991.

⁷² MADRY, J. *Sovětská okupace Československa, jeho normalizace v letech 1969-1970 a role ozbrojených sil*, s. 54. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1994. ISBN: 80-85270-30-7.

⁷³ ŠTALMACH, D. *Historie MS a ME v hokeji v České republice*, s. 45. Brno: Computer Press, 2004. ISBN: 80-251-0157-5

⁷⁴ JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*, s. 275. Praha: XYZ, 2011, ISBN: 978-80-7388-090-3.

„Zápasy se Sovětským svazem jsou po srpnové okupaci již tradičně vyhrocené. Hlediště je plné uniformovaných i tajných příslušníků represivních složek, tajemný nimbus obestírá i překvapivý odchod dlouholetého kapitána Josefa Černého. Sověti v Československu nehráli dlouhých sedm let a celý národ, svíraný kazajkou postupující normalizace, chce alespoň při hokeji dát najevo svůj názor.“⁷⁵

Rudé právo dne 21. dubna 1972 informovalo o vítězství československých hokejistů nad Sovětským svazem na titulní straně ve dvou odstavcích, na poslední straně osm se zápasu věnovalo podrobněji. V reportáži o rozhodujícím utkání turnaje zmínilo i účast vládních představitelů v čestné lóži. Poté, co bylo hráčům v šatně tlumočeno blahopřání od Gustáva Husáka a prezidenta ČSSR Ludvíka Svobody, dle článku hráči zareagovali „hromovým hurá!“⁷⁶. Deník také přidal poděkování sovětským hokejistům za „čestný boj a přehlídku mužského hokeje.“⁷⁷ O přítomnosti hlavních představitelů komunistického režimu na rozhodujícím utkání ČSSR - SSSR referoval i Československý sport. Ještě také připomněl návštěvu sovětského mužstva na Pražském hradě.⁷⁸

Šampionát v Praze byl pro diváky atraktivní. Třicet utkání navštívilo celkem 269 538 diváků, průměrně tedy na zápas přišlo 8984 návštěvníků. Dva zápasy byly dokonce vyprodány, a to: ČSSR - SSSR a ČSSR - Švédsko, na které shodně přišlo 14 390 fanoušků. Naopak nejméně obsazené hlediště bylo při střetu NSR se Švýcarskem (3017 lidí).⁷⁹

⁷⁵ ŠTALMACH, D. *Historie MS a ME v hokeji v České republice*, s. 45. Brno: Computer Press, 2004. ISBN: 80-251-0157-5

⁷⁶ Vítězství v čestném boji, *Rudé právo*. 1972, roč. 52., č. 94., s. 8.

⁷⁷ Tamtéž.

⁷⁸ Život jde dál, *Československý sport*, Praha: 1972, roč. 20., č. 95. s. 1.

⁷⁹ VYHLÍDAL, F. KŘÍŽ, F. *Kronika mistrovství světa v ledním hokeji 1920-2005*, s. 159. Praha: D-Consult, 2005. ISBN: 80-86215-76-8.

8 ODCHODY HRÁČŮ DO ZAHRANIČÍ

První vlna emigrace přišla po roce 1948, kdy se moci v Československu ujala komunistická strana. Ve druhé polovině padesátých let už útky z republiky byly ojedinělé, výjimkou byl například hokejista LTC Praha Stanislav Nepomucký, jenž se nevrátil ze zahraničního výjezdu. V dalším desetiletí emigrací přibýlo, neboť se legalizovala nová destinace pro dovolenou - Jugoslávie. Toho k úniku využil například Vladimír Zábrodský. Další vlnu vyvolala invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa.⁸⁰

Prvním významným hokejistou, který emigroval, byl Josef Maleček. Po únorovém převratu v roce 1948 se v pětačtyřiceti letech usadil ve Švýcarsku. Legendární český útočník byl trojnásobným mistrem Evropy a dvojnásobným mistrem Československa v dresu LTC Praha a jedním z nejlepších evropských útočníků 30. let 20. století. Československo reprezentoval na sedmnácti vrcholných šampionátech a trojích olympijských hrách.⁸¹

Na vrcholu slávy byl Maleček v meziválečném období a znal ho téměř celý sportovní svět. Zajímaly se o něj i zámožské kluby. Vedle hokeje se věnoval i tenisu, který hrál rovněž velmi dobře a byl významnou osobností Československa. Zemřel v roce 1982 a v roce 2003 byl jmenován do Síně slávy Mezinárodní hokejové federace.⁸²

Kniha o československém hokeji vydaná v roce 1968 Malečka se 107 starty v národním týmu řadí na sedmé místo v počtu reprezentačních utkání a s 114 góly jej hodnotí jako třetího nejlepšího střelce historie reprezentace.⁸³

⁸⁰ JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*, s. 493. Praha: XYZ, 2011, ISBN: 978-80-7388-090-3.

⁸¹ GUT, K. PACINA, V. *Malá encyklopedie ledního hokeje*, s. 240. Praha: Olympia, 1986. ISBN:27-010-86.

⁸² MACKŮ, J. *Utajené stránky hokejové historie I. - Zapřené generace, obětovaní šampióni*, s. 30. Praha: TYPO JP, 2004. ISBN: 80-903425-0-7.

⁸³ SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K. *Kniha o československém hokeji*, s. 240. Praha: Olympia, 1969. ISBN: 27-029-69.

Ze Zlaté knize hokeje, vydané v normalizačním období roku 1978, Malečka autoři ze statistiky vymazali.⁸⁴

Odchody hokejistů do zahraničních klubů podléhaly v komunistickém režimu přísným podmínkám. Hráč musel dosáhnout věku třiceti let a nastoupit ke stovce reprezentačních zápasů, aby mohl legálně odejít. A tyto podmínky byly dodržovány i v sedmdesátých letech, kdy komunistický režim pozvolna upadal. Prvním Čechem, který si zahrál zámořskou NHL, byl Jaroslav Jiřík. Pozvánku do St. Louis dostal v létě roku 1969, a přestože třicáté narozeniny měl oslavit až v prosinci, dostal svolení k přestupu. V tamní lize se ale neprosadil, odehrál jen tři utkání, zbytek sezony působil ve farmářském celku a v roce 1970 se vrátil do Brna.⁸⁵

„Měl jsem trošku strach, jak mě přijmou. Musím říct, že se kluci ke mně chovali všichni velmi dobře. Asi je to také dané tím, že když přijde do mužstva někdo, kdo umí hrát, je to jiné, než když přijde někdo, kdo neumí hrát. Když přijde ten, kdo umí, tak ten manšaft ho bere a je rád, že je tam někdo, kdo mu pomůže vyhrávat. Já si myslím, že to byl můj případ,“⁸⁶ řekl Jiřík k úvodu angažmá v NHL.

Na začátku 80. let pak emigrovali mistři světa Richard Farda a Václav Nedomanský. V roce 1974 se nevrátili z dovolené. Další útky z Československa následovaly: Jiří Crha, bratři Peter, Anton a Marián Šťastní, Vítězslav Ďuriš, Miroslav Fryčer, Peter Ihnačák, Petr Svoboda, Petr Klíma, Michal Pivoňka, František Musil, David Volek, Petr Nedvěd.⁸⁷

Tito hráči pak nemohli hrát za Československo. I když byl ale národní tým oslaben, držel se mezi světovou špičkou, protože nastoupila další generace. Například Vladimír Růžička, Dominik Hašek a další.⁸⁸ Na olympiádě 1984 byl československý

⁸⁴ VLK, G. GUT, K. *Zlatá kniha hokeje*, s. 506. Olympia: Praha 1978. ISBN: 27-02078.

⁸⁵ JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*, s. 372-373. Praha: XYZ, 2011, ISBN: 978-80-7388-090-3.

⁸⁶ ČT24, *Jaroslav Jiřík, první Čech v NHL*. [on-line]. 9. 12. 2009 [cit. 2013-02-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/sport/hokej/74899-jaroslav-jirik-prvni-cech-v-nhl/>

⁸⁷ Od mušketýrů po velkoklub, [on-line]. [cit. 2013-01-27]. Dostupné z: <http://www.cslh.cz/text/35-historie-slh.html>

⁸⁸ Tamtéž

výběr blízko ke zlatým medailím, ale nakonec skončil druhý. O rok později alespoň vyhrál pražské mistrovství světa.⁸⁹

⁸⁹ STRÁNSKÝ, J. ONDROUŠEK, K. *Historie československého a českého hokeje 1908-1999*, s. 92. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN: 80-7021-308-6.

9 REVOLUCE

9.1 Československá liga

Dvacáté kolo ligového ročníku 1989/1990 se odehrálo v pátek 17. listopadu, vyjma sobotního duelu Dukla Jihlava - Sparta. Zápasy probíhaly přibližně v době, kdy příslušníci Sboru národní bezpečnosti zasahovali proti demonstraci v centru Prahy. Další ligová kola byla na programu o čtyři dny později v úterý a pak znovu v pátek. To už se hokejisté Sparty a Plzně dohodli na tom, že se zápas hrát nebude. Před plánovaným začátkem utkání oba týmy vjely na led, kapitáni přečetli prohlášení k politické situaci v Československu a jejich návrat do šaten jen diváci doprovodili bouřlivými ovacemi. Stejný průběh měly později i jiné ligové zápasy československé ligy.⁹⁰

„Nejen domácí, ale i Plzeňští vyjeli na led s trikolórami, symbolem republiky těchto dnů. Po pozdravu se soupeři sjeli na červené čáře, podali si ruce, někteří se i objali a pak v půlkruhu očekávali projevy svých kapitánů. Ti vyčkávali televizních kamer a pak promluvili. PAVEL SETIKOVSKÝ: ‚My, hráči obou mužstev, se jednomyslně připojujeme k výzvě studentů.‘ JAN REINDL: ‚Chceme mluvit nejen ke studentům, ale k celému lidu. I my, sportovci, náležíme k této zemi, a proto chceme, aby mluvily činy a ne fráze.‘“ Nejvěrnějším divákům hokejisté daroval hokejky a hlasatel oznámil možnost výměny vstupenek na další zápas. Za skandování asi patnácti set diváků: ‚svoboda, svoboda,‘ večer ve sportovní hale skončil,⁹¹ referoval Československý sport o utkání Sparta - Plzeň.

Na mítinku Občanského fóra na pražské Letné pak za hokejisty promluvil brankář Sparty a národního týmu Petr Bříza.

„Ani my, trenéři a hráči, nechceme a nemůžeme zůstat stranou událostí posledních dnů. Jsme si vědomi cti, kterou je pro nás reprezentace Československa, a proto je naší morální povinností odsoudit nepřiměřený a brutální zákrok

⁹⁰ JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*, s. 138-139. Praha: XYZ, 2011, ISBN: 978-80-7388-090-3.

⁹¹ V jednotě je síla, *Československý sport*. Praha: 1989, roč. 37., č. 278., s. 8. ISSN: 1213-8991.

*bezpečnostních sil proti studentskému průvodu... Protože reprezentujeme náš stát i v zahraničí a chceme vystupovat jako zástupci hluboké demokracie a humanismu, který byl vždy našim národům vlastní, připojujeme se i my ke spravedlivému požadavku studentů. Požadujeme, aby byla zahájena a vedena časově neomezená lidová diskuze o současných poměrech, která bude zahrnovat hledání východisek z katastrofální společenské, politické, hospodářské a ekologické situace. Vyzýváme všechny spoluobčany, aby svou aktivní účastí na nadcházejících akcích vyjádřili svou solidaritu.*⁹²

Rudé právo o podpoře hokejistů Sparty a Plzně napadeným studentům informovalo na straně sportovní rubriky. Zároveň zveřejnilo i prohlášení předsednictva Svazu ledního hokeje ÚV ČSTV.⁹³

Listopadová revoluce roku 1989 byla návratem k demokracii. V Československu také došlo k velkým změnám v mnoha oblastech, například v ekonomice, což ovlivnilo i sport včetně hokeje. Toky peněz, které zavedl komunistický režim, se uzavřely. Ve sportu se tak objevily zcela nové pojmy jako management či marketing. Tyto obory začaly být pro kluby klíčové, neboť si finance do rozpočtu musely shánět samy přes sponzory.⁹⁴

9.2 Porevoluční reprezentace

Změny po roce 1989 negativně poznamenaly reprezentační tým. Hráči mohli legálně a bez jakýchkoliv podmínek odejít do zahraničí, a tak došlo k velkému odlivu československých hokejistů, kteří mířili především do NHL. Tuzemské kluby nedokázaly ekonomicky konkurovat těm zahraničním, na což doplatila liga i reprezentace. Do ciziny například odešel vyjma dvou hokejistů celý národní tým

⁹² JENŠÍK, M. *Kronika českého hokeje 1894-2000*, s. 338. Praha: Olympia 2001. ISBN: 27-028-2001.

⁹³ Prohlášení hokejistů, *Rudé právo*. 1989, roč. 70., č. 278., s. 8. ISSN: 1211-2119.

⁹⁴ GUT, K. PRCHAL, J. *100 let českého hokeje*, s. 240. Praha: AS press, 2004. ISBN: 978-80-903552-4-8.

z mistrovství světa ve švýcarském Bernu z roku 1990.⁹⁵ Z dresů reprezentace České a Slovenské federativní republiky také zmizel tradiční lvíček ve štítu.⁹⁶

„Začíná nová éra národního mužstva, které po půlstoletí ve slepé uličce dějin znovu reprezentuje svobodný, nezávislý a demokratický stát. Je ale zřejmé, že to bude i čas stále četnějších odchodů nejlepších hráčů do cizích služeb. Reprezentace se začne hemžit legionáři a dát dohromady mužstvo pro světovou soutěž budou rok od roku složitějších šachy...“⁹⁷

Při rozdělení Československa v úvodu roku 1993 zažila zvláštní situaci juniorská reprezentace na mistrovství světa. Šampionát hráčů do dvaceti let se hrál na přelomu roků 1992 a 1993. Turnaj začal v prosinci roku 1992 a poslední zápasy se odehrály v průběhu ledna. Národní tým tak na mistrovství vstoupil jako celek Československa, od 1. ledna už ale vystupoval jako tým Česka a Slovenska. Jeho vítězné zápasy pak doprovázela hymna a vlajka Mezinárodní hokejové federace. V kolektivu žádné rozepře ani vzhledem k rozdělení Československa nebyly a tým nakonec získal bronzové medaile.⁹⁸

⁹⁵ GUT, K. PRCHAL, J. *100 let českého hokeje*, s. 242. Praha: AS press, 2004. ISBN: 978-80-903552-4-8.

⁹⁶ JENŠÍK, M. *Kronika českého hokeje 1894-2000*, s. 236. Praha: Olympia 2001. ISBN: 27-028-2001.

⁹⁷ JENŠÍK, M. *Kronika českého hokeje 1894-2000*, s. 311. Praha: Olympia 2001. ISBN: 27-028-2001.

⁹⁸ VRÁBEL T. *Bronzové rozdělení Československa*. [on-line]. © 4. 1. 2013 [cit. 2013-02-08]. Dostupné z: http://sport.lidovky.cz/juniori-pred-dvaceti-roky-bronzove-rozdeleni-ceskoslovenska-put-/ln-sport-hokej.asp?c=A130103_175126_ln-sport-hokej_vrb

10 OLYMPIJSKÝ TURNAJ V NAGANU

Hokejový turnaj na olympijských hrách v Naganu v roce 1998 byl označován za Turnaj století. Poprvé se totiž v hokejových reprezentacích sešli ti nejlepší hokejisté z celého světa včetně profesionálů z NHL, která byla kvůli olympijským hrám poprvé přerušena. Toto konečné řešení - inspirované účastí basketbalistů USA na letních olympijských hrách v Barceloně roku 1992 - přinesla spolupráce mezi Mezinárodní hokejovou federací a Mezinárodním olympijským výborem (MOV). Takový turnaj byl pro fanoušky mnohem atraktivnější, neboť ti nejlepší hráči ze všech evropských zemí působili právě v zámořské NHL. Amatérismus i z olympijských sportů už tak vyprchal.⁹⁹

Český tým našel přemožitele jen v základní skupině, kdy podlehl Rusku. Ve čtvrtfinále porazil Spojené státy americké, v semifinále vyřadil Kanadu po samostatných nájezdech a ve finále proti Rusku se povedla odvěta, když Česká republika zvítězila 1:0 díky rozhodujícímu gólu Petra Svobody.

Webový server New York Times analyzoval rivalitu mezi Českou republikou a Ruskem a zveřejnil rozhovor s Alexejem Kasatonovem, bývalým hráčem, jenž na olympijském turnaji v Naganu působil jako generální manažer ruského týmu. „*Pamatuji si zápas z roku 1984. Vnímali jsme to nějak tak, že buď život, nebo smrt. Teď už je to přece jenom sportovní klání, ne jako po roce 1968*¹⁰⁰.“¹⁰¹

Český národ vítězný olympijský turnaj v Naganu nesmírně prožíval. „*Neděle, 25. února 1998. Den jako každý jiný. Až na jednu nezanedbatelnou věc: skončily zimní olympijské hry v Naganu.*

⁹⁹ GUT, K. PRCHAL, J. *100 let českého hokeje*, s. 275. Praha: AS press, 2004. ISBN: 978-80-903552-4-8.

¹⁰⁰ „I remember the game in 1984. For us, it was like life and death. Now, it's just a sporting competition, not as political as it was right after 1968.“

¹⁰¹ LAPOINTE J., *THE XVII WINTER GAMES: ICE HOCKEY: Czechs and Russians Renew The Rivalry of Another Era*, . [on-line]. © 21. 2. 1998 [cit. 2013-02-09]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/1998/02/21/sports/xviii-winter-games-ice-hockey-czechs-russians-renew-rivalry-another-era.html?src=pm>

V České republice propuklo hned po ránu davové šílenství. Naši hokejisté získali na druhé straně zeměkoule v olympijském turnaji zlaté medaile.

Ta sada třiadvaceti kousků nejvzácnějšího kovu na modrých stuhách bude navždy výjimečná. Byla první pro náš lední hokej ze zimních olympijských her v dosavadních dějinách. A představovala obrovský triumf v dosavadní mladé historii českého hokeje. Nejlepší dárek k devadesátinám, které právě v tomto roce oslavoval.

Až dosud naši reprezentanti přivezli z olympijských turnajů čtyřikrát stříbro a třikrát bronz. Kolikrát jim ale zlato uteklo o příslovečný vlas?

*Jednou to přijít muselo, říkaly si celé generace hráčů, trenérů i fanoušků. Ale že by zrovna v Naganu, tomu nikdo moc nevěřil. Protože v zemi vycházejícího slunce se na olympijských hrách poprvé sešli všichni nejlepší hokejisté planety. Včetně profesionálů z NHL.*¹⁰²

10.1 Rekordní televizní sledovanost

Během šampionátu zájem českého národa o hokejový turnaj sílil. Dle dostupných statistik je přilet českých hokejistů a následné oslavy úspěšného naganského finále dosud nejsledovanějším pořadem v historii veřejnoprávní České televize (ČT). V pondělí 23. února roku 1998 v časovém rozmezí od 19:59 do 21:44 sledovalo ČT1 54,4 procenta dospělých, což činilo 4 661 000 diváků starších patnácti let.

Podíl na publiku během přímého přenosu první třetiny hokejového finále činil rekordních 98,47 procenta. Záznam finálového střetnutí je zároveň pořadem s největší diváckou spokojeností. Nikdo ze sedmi set padesáti respondentů nedal horší známku než jedničku. Hypoteticky tento rekord lze dorovnat, ale nikoli překonat.¹⁰³

¹⁰² GUT, K. PRCHAL, J. *100 let českého hokeje*, s. 274. Praha: AS press, 2004. ISBN: 978-80-903552-4-8.

¹⁰³ ČT. T., *Rekordy*. [on-line]. [cit. 2013-02-012]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/sledovanost-a-spokojenost/rekordy/>

10.2 Oslavy v Praze

Finále turnaje sledovaly desítky tisíc lidí ve všech možných městech. V Praze na Staroměstském náměstí sledovalo přímý přenos na velkoplošné obrazovce sto tisíc lidí. Při příletu hokejistů do hlavního města České republiky přišlo na Staroměstské náměstí ještě o padesát tisíc fanoušků víc. Další čekali také na letišti a v ulicích podél plánované cesty autobusu s českými hokejisty.¹⁰⁴ Oslavy olympijského zlata se stále řadí mezi největší veřejná shromáždění v historii České republiky.

„Češi se rozhodli přivítat své hrdiny ve velkém stylu: svazky balónků v národních barvách, červeno-modro-bílé prapory a vlajky: davu lidí, jaké Staroměstské náměstí nezažilo ani v listopadu na odborářské demonstraci. Také organizátoři se na včerejší akci důkladně připravili. Tři obří obrazovky na náměstí zůstaly od nedělního finále. Na nich fanoušci sledovali přilet olympioniků na ruzyňské letiště. Poté, co se ve dveřích letadla objevili první hokejisté se zlatými medailemi na krku, náměstí explodovalo nadšením.“¹⁰⁵

Srocní fanoušků na Staroměstském náměstí se událo po padesáti letech od komunistického převratu v únoru roku 1948. Oba únory připomněl i komentátor České televize Robert Záruba. Podle něj by fráze „vítězný únor“ už měla být spojována jen s úspěchem českých hokejistů na olympijských hrách v Naganu. Podle Lidových novin nalezlo národní hrdost pětadesát procent lidí. Tento pocit navodila domácí politika jen u dvaadvaceti procent respondentů. Zlaté olympijské medaile národního týmu zakryly i špatné zprávy z politické scény. *„V době vleklé únavy z politiky se stal mimořádný úspěch české hokejové reprezentace v Naganu ‚šťastným momentem‘ české společnosti, pozitivním tématem, o němž je po měsíci špatných zpráv ze světa politiky radost hovořit. Tématem sportovního úspěchu je také zatím jednoznačně překryto padesáté výročí komunistického puče.“¹⁰⁶*

¹⁰⁴ ZLATOHLAVÝ, V. *Zlatí hoši - Nagano 1998*, s. 64. Praha: ETC Publishing, 1998, s. 64. ISBN: 80-86006-31-X.

¹⁰⁵ TOMEK, L. „Už jsou tady,“ skandovalo zaplněné Staroměstské náměstí, *Lidové noviny*. 1998, roč. 11., č. 46., s. 2. ISSN: 1213-1385.

¹⁰⁶ DUBSKÝ, V. Magická „osmička“ na konci letopočtu se opět zapsala do historie, *Lidové noviny*. 1998, roč. 11., č. 45., s. 3. ISSN: 1213-1385.

Hned z pražského letiště hokejisté zamířili na Pražský hrad na návštěvu k prezidentu Václavu Havlovi. „*První vychází brankou na prezidentskou půdu Robert Lang. Gratulace a přátelské objímání přijímá i Dominik Hašek. Něco podobného prezidentská zahrada nepamatuje. Za několik minut se pamětními medailemi, jež převzali od Václava Havla, pyšní všichni, včetně trenéra Hlinky. Prezidentova manželka neskryvá slzy dojetí.*“¹⁰⁷

¹⁰⁷ ZLATOHLAVÝ, V. *Zlatí hoši - Nagano 1998*, s. 63. Praha: ETC Publishing, 1998. ISBN: 80-86006-31-X.

ZÁVĚR

Při popisu hokejové historie můžeme jasně vysledovat, jak se do tohoto sportu promítaly politické tlaky a společenské nálady. Již založení hokejového svazu bylo důsledkem nespokojenosti české společnosti s tím, že fotbalový výběr ji nemohl reprezentovat v mezinárodních zápasech. První titul mistrů Evropy z roku 1911 vzbudil v Praze velké nadšení a vlak s hokejisty, který přijížděl z dějiště šampionátu, vítaly stovky lidí. To byl důkaz národní hrdosti na tyto sportovce reprezentující české země. Stejně nálady panují téměř po každém úspěchu až dodnes. Proto byl hokej často také středem zájmu polických představitelů. V bakalářské práci jsem shrnul a analyzoval nejvýznamnější hokejové události, které se netýkaly čistě jen sportovních výsledků a měly přesah do jiných oblastí.

Společnost si hokej podle mě oblíbila proto, že jde o rychlý a kontaktní sport. Hra díky tomu, že hráči bruslí, rychle přelévá z jedné strany na druhou a padá více gólů, než je tomu například ve fotbale. Velký podíl na rozšíření hokeje a jeho oblibě mělo také to, že česká reprezentace ihned po svém vzniku začala sbírat úspěchy i na mezinárodní úrovni: na mistrovství Evropy, světa či na olympijských hrách.

Reprezentační a ligový hokej byl významně ovlivněn komunistickým režimem v letech 1948 až 1989. I hokejisté museli plnit podmínky tehdejšího režimu a například nemohli libovolně zamířit do zahraničí a tedy ani do NHL, která o české hráče velmi usilovala. Opustit Československou republiku mohli později jen hokejisté starší třiceti let, kteří odehráli více než sto reprezentačních utkání. Těžko tak odhadovat, jakým směrem by se u nás ubíral, kdyby ti nejlepší hráči působili v zahraničí. Po listopadové revoluci se hranice „otevřely“ a národní tým na to dlouho doplácel na mezinárodních turnajích. V lize pak patřily mezi nejlepší týmy ty armádní, jako například Dukla Jihlava.

V úvodu práce jsem při hledání faktografických pramenů využíval převážně knihy, kroniky a tisk. Mnoho údajů, událostí a příběhů jsem ale znal díky svému zaměstnání a literaturou jsem si je oživil a doplnil podrobnosti. Chtěl jsem se více věnovat finanční stránce hokeje, přesněji jak se vyvíjely platy hráčů. K tomuto

bodů jsem ale nenašel potřebnou literaturu ani informace. Nyní se průměrný plat ligového hokejisty pohybuje kolem 150 tisíc korun, což je několikanásobně víc, než průměrný plat v České republice. I to dokazuje, jak velký význam má hokej v české společnosti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Seznam použitých českých zdrojů - knihy

BÁRTA, P., LESCHINGER, M. *Velké okamžiky ledního hokeje: kanadské a světové poháry. Evropa proti zámoří 1972-2005*. 1. vyd. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2005. ISBN: 80-903652-0-5.

FROLÍK, J. *Špión vypovídá*. 5. vyd. Praha: Orbis, 1990. ISBN: 12-022-90.

GUT, K., PACINA, V. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1986. ISBN: 27-010-86.

GUT, K., PRCHAL, J. *100 let českého hokeje*. 1. vyd. Praha: AS press, 2008. ISBN: 978-80-903552-4-8.

GUT, K., PRCHAL, J. *Český hokej: 1909/2003*. 2. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN: 80-7033-813-x.

JENŠÍK, M. *Kronika českého hokeje 1894/2000*. 1. vyd. Praha: Olympia 2001. ISBN: 27-028-2001.

JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*. 1. vyd. Praha: XYZ, 2011. ISBN: 978-80-7388-090-3.

LAUFER, J. *Hokej můj osud*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1960.

LUKŠŮ, D., PALÁN, A. *Stanislav Konopásek: hráč, který přežil*. 1. vyd. Praha: Česká televize, 2007. ISBN: 978-80-85005-82-0.

MACKŮ, J. *Utajené stránky hokejové historie 1.: zapřené generace, obětování šampionů*. 1. vyd. Praha: TYPO JP, 2004. ISBN: 80-903425-0-7.

MACKŮ, J. *Utajené stránky hokejové historie 2.: kauza Zábrodský. Na oltáři komunismu*. 1. vyd. Praha: TYPO JP, 2005. ISBN: 80-903425-1-5.

MADRY, J. *Sovětská okupace Československa, jeho normalizace v letech 1969-1970 a role ozbrojených sil*. 1. vyd. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1994. ISBN: 80-85270-30-7.

PACINA, V. *Náš hokej*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1983. ISBN: 27-025-83.

SÁBL, V., SIGMUND, S., GUT, K. *Kniha o československém hokeji*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1969. ISBN: 27-029-69.

STRÁNSKÝ, J., ONDROUŠEK, K. *Historie československého a českého hokeje: 1908/1999*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad a spol., 1999. ISBN: 80-7021-308-6.

ŠKUTINA, V., BAKALÁŘ, R. *Ztracená léta: příběh hokejového zločinu*. 1. vyd. Pardubice: Helios, 1990. ISBN: 80-85211-00-9.

ŠTALMACH, D. *Historie MS a ME v hokeji v České republice*. 1 vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN: 80-251-0157-5.

VLK, G., GUT, K. *Zlatá kniha hokeje: Z dějin československého ledního hokeje*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1978. ISBN: 27-020-78.

VYHLÍDAL, F., KRÍŽ, F. *Kronika mistrovství světa v ledním hokeji: 1920-2005*. 1. vyd. Praha: D-Consult, 2005. ISBN: 80-86215-76-8.

ZLATOHLAVÝ, V. *Zlatí hoši*. 2. vyd. Praha: ETC Publishing, 1998. ISBN: 80-86006-31-X.

Seznam použitých českých zdrojů - periodika

Československý sport. Praha: 1954, č. 29. ISSN: 1213-8991.

Československý sport. Praha: 1969, č. 77. ISSN: 1213-8991.

Československý sport. Praha: 1972, č. 95. ISSN: 1213-8991.

Československý sport. Praha: 1972, č. 230. ISSN: 1213-8991.

Československý sport. Praha: 1972, č. 232. ISSN: 1213-8991.

Československý sport. Praha: 1989, č. 278. ISSN: 1213-8991.

Národní listy. Praha: 1912, č. 35. ISSN: 1213-1385.

Národní listy. Praha: 1940, č. 10. ISSN: 1213-1385.

Lidové noviny. Praha: 1912, č. 35. ISSN: 1213-1385.

Lidové noviny. Praha: 1940, č. 18. ISSN: 1213-1385.

Lidové noviny. Praha: 1940, č. 62. ISSN: 1213-1385.

Lidové noviny. Praha: Mafra, 1998, č. 46. ISSN: 1213-1385.

Lidové noviny. Praha: Mafra, 2000, č. 35. ISSN: 1213-1385.

Lidové noviny. Praha: Mafra, 2011, č. 27. ISSN: 1213-1385.

Rudé právo. Praha: Rudé právo, 1935, č. 14. ISSN: 1211-2119.

Rudé právo. Praha: Rudé právo, 1954, č. 1957. ISSN: 1211-2119.

Rudé právo. Praha: Rudé právo, 1969, č. 75. ISSN: 1211-2119.

Rudé právo. Praha: Rudé právo, 1969, č. 76. ISSN: 1211-2119.

Rudé právo. Praha: Rudé právo, 1972, č. 94. ISSN: 1211-2119.

Rudé právo. Praha: Rudé právo, 1989, č. 278. ISSN: 1211-2119.

Sportovní obzor. Praha: 1984, č. 12.

Seznam použitých internetových zdrojů

ČESKÁ TELEVIZE. *Jaroslav Jiřík, první Čech v NHL*. [on-line]. © 9. 12. 2009 [cit. 2013-01-20]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/sport/hokej/74899-jaroslav-jirik-prvni-cech-v-nhl/>

ČESKÁ TELEVIZE. *Rekordy*. [on-line]. [cit. 2013-02-012]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/sledovanost-a-spokojenost/rekordy/>

ČESKÝ SVAZ LEDNÍHO HOKEJE. *Od mušketyrů po velkoklub*. [on-line]. [cit. 2013-01-27] Dostupní z: <http://www.cslh.cz/text/35-historie-slh.html>

LAPOINTE J., *THE XVII WINTER GAMES: ICE HOCKEY: Czechs and Russians Renew The Rivalry of Another Era*, [on-line]. © 21. 2. 1998 [cit. 2013-02-09]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/1998/02/21/sports/xviii-winter-games-ice-hockey-czechs-russians-renew-rivalry-another-era.html?src=pm>

PŘEHLED ŠAMPIONÁTŮ. [online]. [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: http://historie.hokej.cz/index.php?view=clanek&lng=cz&id=0&menu_id=220&open_id=245

VRÁBEL T. *Bronzové rozdělení Československa*. [on-line]. © 4. 1. 2013 [cit. 2013-02-08]. Dostupné z: http://sport.lidovky.cz/juniori-pred-dvaceti-roky-bronzove-rozdeleni-ceskoslovenska-put-/ln-sport-hokej.asp?c=A130103_175126_ln-sport-hokej_vrb

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Český reprezentační tým na turnaji v Chamonix roku 1909 14

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počty klubů, hráčů a dorostenců v protektorátu Čechy a Morava 24

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Konečná umístění československé hokejové reprezentace MS..... I

Příloha B – Konečná umístění české hokejové reprezentace MS.....III

PŘÍLOHY

Příloha A - Konečná umístění československé hokejové reprezentace na MS

Rok	Umístění	Rok	Umístění
1920	3.	1957	3.
1924	5.	1958	4.
1928	7.	1959	3.
1930	6.	1960	4.
1931	5.	1961	2.
1933	3.	1963	3.
1934	5.	1964	3.
1935	4.	1965	2.
1936	4.	1966	2.
1937	6.	1967	4.
1938	3.	1968	2.
1939	4.	1969	3.
1947	1.	1970	3.
1948	2.	1971	2.
1949	1.	1972	1.
1952	4.	1973	3.
1954	4.	1974	2.
1955	3.	1975	2.
1956	5.	1976	1.

Rok	Umístění	Rok	Umístění
1977	1.	1986	5.
1978	2.	1987	3.
1979	2.	1989	3.
1981	3.	1990	3.
1982	2.	1991	6.
1983	2.	1992	3.
1985	1.		

Zdroj: JENŠÍK, M. *Zlatá kniha ledního hokeje*. 1. vyd. Praha: XYZ, 2011. ISBN: 978-80-7388-090-3.

Příloha B - Konečná umístění české hokejové reprezentace na MS

Rok	Umístění	Rok	Umístění
1993	3.	2003	4.
1994	7.	2004	5.
1995	4.	2005	1.
1996	1.	2006	2.
1997	3.	2007	7.
1998	3.	2008	5.
1999	1.	2009	6.
2000	1.	2010	1.
2001	1.	2011	3.
2002	5.	2012	3.

Zdroj: Přehled šampionátů. [online]. [cit. 2013-02-12]. Dostupné z:

http://historie.hokej.cz/index.php?view=clanek&lng=cz&id=0&menu_id=220&open_id=245

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Tomáš Vrábek

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Historie československé a české hokejové reprezentace

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 59

Celkový počet stran příloh: 3

Počet titulů české literatury a pramenů: 41

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 0

Počet internetových zdrojů: 6

Vedoucí práce: Mgr. Anna Huliciusová